Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 226 (9872). • 1990 йил 27 ноябрь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Янги Иттифоқ Шартномасининг лойиҳаси тўғрисида

ССЖИ Президенти М. С. Горбачев Иттифоқдош жумҳуриятларнинг Олий Кенгашларига, мухтор жумҳуритяларнинг Олий Кенгашларига, мухтор вилоятлар ва мухтор округларнинг халқ депутатлари кенгашларига янги Иттифоқ Шартномасининг лойиҳасини юборди.

Лойиҳа ССЖИ Олий Кенгашига тақдим этилди.

Ҳужжат жумҳуриятларнинг вакиллари билан маслаҳатлашувлар ва Федерация Кенгашидаги муҳокама натижасида илмий муассасалар, меҳнат жамоалари, жамоат ташкилотлари ва фуқароларнинг таклифларини ҳисобга олиб тайёрланди.

(Янги Иттифоқ Шартномаси лойиҳаси рўзноманинг иккинчи саҳифасида босилмоқда).

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси шу йил 26 ноябрь куни қарор қабул қилди. Ушбу қарорда ССЖИ Вазирлар Кенгашининг «Халқ истеъмол молларининг айрим турларига шартномавий чакана нархларни қўлланишта ўтиш тўғрисида»ги 1990 йил 12 ноябрдаги 1134-сон қарорига мувофиқ жумҳурият ҳудудида истеъмол молларини шартномавий (эркин) нархларда сотиш тартиби белгилаб берилади.

Истеъмол бозорини барқарорлаштириш, пинҳоний иқтисодиётга ва чайқовчиликка қарши курашни кучайтириш мақсадида Иттифоқ ҳукумати зеб-зийнат буюмларининг, мамлакатимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган юқори сифатли, ғоят замонавий молларнинг шартномавий (эркин) нархларини жорий этди. Заргарлик буюмлари, катта ёшдаги кишилар учун табиий мўйнадан тайёрланган буюмлар, биринчи ва олий сифат категориясидаги радиоаппаратлар, тўртинчи ва кейинги туркум рангли телевизорлар, биллур ва чиннидан тайёрланган юқори сифатли буюмлар, мебеллар, гиламлар ва гилам поёндозлар, енгил автомобилларнинг эҳтиёт қисмлари, мамлакатимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган тансиқ озиқ-овқат ва шу сингари маҳсулотлар шулар жумласига киритилди.

1990—1991 йилларда шартномавий (эркин) нархларни шакллантиришнинг белгиланган тартиби маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналар билан савдо ташкилотлари ўртасидаги ўзаро муносабатларни сифат жиҳатдан янги асосга қуриш имконини беради ва уларнинг халқ истеъмол молларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришдан манфаатдорлигини оширади.

Шу билан бирга Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси мазкур Иттифоқ қарорида жумҳуриятнинг иқтисодий ва демографик хусусиятлари, миллий анъаналари ва аҳолининг талаб хусусияти, умуман жумҳуриятдаги ижтимоий вазият назарда тутилмаган, шунингдек у «Ўзбекистон халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтиш қоидалари тўғрисида»ги Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши қарорининг бир қанча қоидаларига зиддир, деб ҳисоблайди. Бу эса қарорни Ўзбекистон ССЖда рўёбга чиқаришга ўз ёндашувларимизни ишлаб чиқиш заруратини белгилаб берди.

Биринчи марта никоҳдан ўтадиган ёш келин-куёвларга моллар сотишнинг имтиёзли тартибини белгилаш мақсадга мувофиқ деб топилди. Ватанимизда ишлаб чиқарилган бир туркум мебель, гилам ёки гилам поёндоз уларга 800 сўмгача арзонлаштириб сотилади. Бу эса умуман жумҳуриятда ана шу мақсадлар учун йилига салкам 120 миллион сўм товон тўлашни талаб этади.

Ана шу ҳаражатларни қоплаш, шунингдек жумҳуриятда қабул қилинаётган бошқа ижтимоий дастурлар учун молиявий имкониятларга эга бўлиш мақсадида чет элларда ишлаб чиқарилган камёб ва ғоят замонавий молларни тегишли нархларда сотадиган тижорат дўконларини ташкил этиш кўзда тутилади. Тижорат савдосидан тушадиган барча даромадлар юқорида айтиб ўтилган мақсадлар учун сарфланади.

Ўзбекистон ССЖ савдо вазирлигига, Ўзбекбирлашувга келин-қуёвларни ватанимизда ишлаб чиқарилган гиламлар, гилам поёндозлар, мебель билан таъминлаш юзасидан аниқ тадбирлар кўриш вазифаси топширилди. Бунинг учун уларга ана шу молларни жумҳурият ҳудудида қайта тақсимлаш ҳуқуқи берилди. Мамлакатимизда ишлаб чиқарилган гиламлар ва гилам поёндозлар, мебель, чит, духоба, атлас ва тўй тантаналарини ўтказиш ҳамда оила қуриш учун зарур бўлган бошқа молларнинг бозор фондлари биринчи галда келин-куёвлар учун мўлжалланган ихтисослаштирилган бўлимлар ва магазинларга ажратилади.

Енгил ва маҳаллий саноат вазирликларига, Тошкентдаги «Ўзбекмебель» ишлаб чиқариш бирлашмасига савдо ташкилотларининг талабномаларига кўра келин-қуёвлар учун арзон гиламлар ва гилам поёндозлар, махсус мебель туркумлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш, Тошкентдаги заргарлик заводига эса қимматли металл турли даражада қўшиб тайёрланган никоҳ узуклари ишлаб чиқаришни кўпайтириш топшириғи берилди. Ўзбекистон ССЖ вазирликлари, идоралари, давлат концернларига, жумҳуриятда жойлашган корхоналар ва ташкилотларга шартномавий нархларни жорий этишдан олинган қўшимча фойдани асосан халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кенгайтиришга сарфлаш тавсия этилди.

Бозорни истеъмол моллари билан мўл-кўл таъминлаш учун савдо ташкилотлари барча бўғинлари манфаатлари ва масъулияти бирлигини таъминлаш мақсадида мавжуд чакана ва улгуржи савдо корхоналари базасида улгуржи-чакана савдо бирлашмалари ташкил этиш кўзда тутилган. 1991 йилдан бошлаб жумҳуриятга ажратиладиган молларнинг бозор фондлари савдо ташкилотлари ўртасида марказлаштирилган тартибда тақсимланади. Яқин вақтлар ичида чакана савдо тармоғи, умумий овқатланиш корхоналарини ижарага топширишни тугаллашга, тармоқда мол-мулкни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш жараёнини кучайтиришга қарор қилинди. Бу эса савдо ходимларининг моддий манфаатдорлигини ошириш, тижорат фаолияти пировард натижалари учун уларнинг масъулиятини кучайтириш имконини беради.

Ушбу қарорни амалга ошириш масъулияти Ўзбекистон ССЖ президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари — халқ истеъмол моллари, савдо ва маиший хизмат комплексининг раҳбари У. Қ. Исмоилов зиммасига юкланди.

СИЁСИЙ ПЛАКАТ

«Ўзбекистон» нашриёти «Муҳолифликдан — фуқаролар аҳиллигига» умумий ғояси билан мужассамлашган плакатлар туркумини босмадан чиқарди. Графика усталари бадиий воситалар ёрдамида миллатлараро можароларга, қайта қуриш муаммоларига ўз муносабатларини билдиришган.

Рассомларнинг бу асарларини Ўзбекистон пойтахти боғларида очилган сиёсий плакат кўргазмаларида, шаҳар марказий кўчаларидаги витриналарда кўриш мумкин.

(ЎзТАГ мухбири).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА

ОБУНА МУДДАТИ— 1 ДЕКАБРГАЧА

ПРЕЗИДЕНТ ДАСТУРИНИ МАЪҚУЛЛАШМОҚДА

МЕНИНГ ФИКРИМ

ССЖИ Президенти М. С. Горбачевнинг 1990 йил 17 ноябрда мамлакат Олий Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида бугунги ҳаётимизга таааллуқли кўпгина муаммоларни бартараф этиш хусусида фикрлар билдирилган. Жумладан унда «Қонунлар, қарорларни, кўрсатмаларни турмушга татбиқ қилиш учун Президент ҳузурида назорат палатаси тузилсин, унинг барча минтақаларда мухтор вакиллари бўлиши керак»,— дейилади.

Менимча, ана шундай, назорат палатаси ҳар бир жумҳуриятнинг ўзида тузилиши керак. Чунки жиноий фаолият кўпайиб бораётган бир пайтда марказдан туриб, устига устак биргина мухтор вакил билан иш бошқариш қийин.

С. МИРХАКИМОВ,
ўқитувчи.

ЯКДИЛ БЎЛАЙЛИК

Ота-боболар дўст мусибатда синалади, деган нақлни бежиз айтмаганлар. Чунки оғир кунларда чин инсон мададга келади. Кулфат тушган одамнинг дардини енгиллатишга уринади. Ҳаётда бунга мисоллар тўлиб-тошиб ётибди. Мен бу фикрим билан нима демоқчиман. Ҳозир мамлакатимиз ҳар жиҳатдан оғир аҳволда. Шундай мураккаб шароитда уни танглиқдан қутқариш, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий аҳволимизни яхшилаб олиш учун биз ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб шу ишга киришишимиз керак.

Етмиш уч йил давомида аҳил, иноқ яшаб келган турли миллат жумҳуриятлари эндиликда ҳар бири ўзича яшамоқчи бўлаётганига мен унчалик қўшила олмайман. Тўғри, мустақил бўлишимиз керак. Аммо Иттифоқ доирасидаги катта оилада тенг ҳуқуқ асосида иноқлик билан яшашимиз зарур. Шу жиҳатдан иттифоқ шартномалари тузиб, бир-биримизни ҳурмат қилиб, кўмаклашиб яшаш зарурлиги тўғрисидаги Президент таклиф этган дастур жуда ўринлидир. 17 ноябрь куни Михаил Сергеевич сўзлаган лўнда нутқда 8 та зарур тадбир ўз ифодасини топди. Бу тадбирлар жуда ҳаётий ва ҳозирги шароитдан келиб чиқиб белгиланган тадбирлардир. Энди гап уларни амалга оширишда қолган. Лекин ҳаётий тажриба шуни кўрсатяптики, энг зарур қарорлар, кўрсатмалар ҳам агар кўпчилик томонидан қўллаб-қувватланмаса, унга биргаликда киришмасак қоғозда қолиб кетаверади.

Ҳаёт-мамотимизни ҳал этиб берадиган бу тадбирларни қўллаб-қувватлайлик. Президент дастурига якдил бўлиб қўшилайлик. Шахсан мен ўзим ана шу дастурни тўла қувватлайман, бошқаларни ҳам бунга чақираман.

У. МАҲКАМОВ,
ветеран коммунист, Тошкент шаҳри.

ЭЪТИБОР КУЧАЙСИН

Сўнгги пайтда матбуот саҳифалари, ойнаи жаҳон ҳамда радио орқали фарзандларимизнинг ҳарбий хизматни ўтаётган чоғида нобуд бўлганлиги ҳақида хабарларни тез-тез ўқимоқдамиз, эшитяпмиз. Бу ноxуш ҳолларнинг аксарияти Армияда интизом сусайиб кетганлигидан далолат беряпти. Шу ўринда ССЖИ Президентининг ойнаи жаҳон орқали сўзлаган нутқидаги Армияга тааллуқли фикрларини қўллаб-қувватлайман. Дарҳақиқат, Армия халқнинг фарзандидир. Шундай экан, Президент айтганидек, Армия муаммоларига, ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий ҳимояланишини таъминлаш муаммоларига эътиборни кучайтириш лозим.

А. ГАДОЙБОЕВ,
Сергели саноат моллари бирлашмаси директори

КУНИГА— 20—25 ТОННА

КАЛИНИН. Ноҳиядаги Свердлов номли шўро хўжалиги деҳқонлари давлатга сабзавот сотиш режасини бажардилар. Шу кунгача эл дастурхонига 3600 тоннадан ортиқ маҳсулот жўнатилди. Шунингдек соҳибкорлар бу йил давлатга 150 тоннадан ортиқ мева, 1950 тонна узум топшириб, бу борадаги режаларни ҳам ортиғи билан бажаришди.

Бу муваффақиятга Абду Жумабоев, Зокир Акбаров, Абдулла Умаров, Маҳмуд Муборақов, Солихўжа Рашидов ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларнинг жамоалари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Режа бажарилган бўлишига қарамай хўжаликда кечки сабзавот маҳсулотларини йиғиштириб олиш қизғин давом этаяпти. Ҳозир деҳқонлар кунига шаҳарликларга 20—25 тонна маҳсулот жўнатишмоқда.

Хўжаликда чорвачилик ҳам жадал ривожланиб бораяпти. Чорвадорлар сут, гўшт сотиш режаларини ўн ойдаёқ адо этиб қўйишди. Ҳозиргача 463 тонна сут, 38 тонна гўшт сотилди. Бошқача қилиб айтганда ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 44 тонна кўп сут етиштирилди.

*

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЁШЛАРНИНГ АСАРЛАРИ НАШР ҚИЛИНАДИ

Ўн бештадан ортиқ қўлёзма нашрга тавсия қилинди. Тошкентда тугалланган жумҳурият ёш адиблари VI семинарининг якуни ана шундай бўлди.

Семинарда Ўзбекистоннинг турли минтақаларидан келган юздан ортиқ ёш муаллиф иштирок этди. Ёшлар асарлари сўз усталарининг ҳукмига ҳавола қилинди. Улар ёш адибларга яхши маслаҳатлар бердилар ва талайгина жиддий мулоҳазалар билдирдилар. Ана шу учрашув доирасида ўзбек адабиёти бўлимидаги каби рус ва қрим татар адабиёти бўлимларида ҳам муҳокамалар бўлиб ўтди.

Ёшлар ижодига диққат-эътибор ортиб бормоқда. Ёш муаллифларнинг китоблари кўпроқ чоп этила бошланди, уларни ёзувчилар уюшмаси аъзолигига қабул қилиш кўпайиб бормоқда, ижодий семинарлар тобора самарали ишламоқда.

—•—

ДАРС МУЗЕЙДА ЎТКАЗИЛДИ

Тошкентдаги 121-мактаб ўқувчилари эндиликда мутафаккир ва шоир Заҳириддин Бобур ижодини китоблардангина эмас, балки «Бобурнома» муаллифининг бу ерда очилган музейи экспонатлари асосида ҳам ўрганадилар.

Кўргазма Бобурнинг ҳаёти ва ижоди, унинг Ҳиндистондаги ҳаёти, атрофидаги яқин кишилар билан таништиради. Шоирнинг турли тилларда чоп этилган китоблари ва унинг ўзига бағишланган нашрлар ҳам шу ерда кўргазмага қўйилган. Улар орасида юбилей тантаналари кунларида ўзбек ёзувчилари ва чет эллик меҳмонлар мактаб ўқувчиларига совға қилган китоблар ҳам бор.

(ЎзТАГ).

*

• ДОЛЗАРБ МАВЗУ

БЎСАҒАДА ҚИШ, ЧОРВА ФЕРМАЛАРИДА ТАЙЁРГАРЛИК ҚАНДАЙ?

Ўрта Чирчиқ ноҳияси чорвадорлари бу йил катта ва масъулиятли синовдан ўтмоқдалар. Айрим оқибатсиз раҳбарлар ўзибўларчилик билан иш тутиб, чорва ишини боши берк кўчага олиб кириб қўйган эдилар. Эндиликда вилоятда биринчилардан бўлиб пахта, каноп, гўшт ва бошқа соҳалар бўйича давлат режаларини бажарган ўртачирчиқликлар фақат сут етиштиришда ер чизиб қолмоқдалар.

— Чорва соҳасини яхшилаш аниқ ва пухта чора-тадбирлар кўришни тақозо этди, — деди ноҳия партия қўмитасининг биринчи котиби Мирзамурод Икромов биз билан суҳбатда. — Йиллар давомида моллар касаллигига қарши кураш борасида совуққонликка йўл қўйган мутахассисларга ноҳия партия қўмитаси бюросида жавоб беришга тўғри келди. Қорамол, айниқса соғин сигирларнинг деярли ҳаммаси қўшни ноҳиялардан келтирилган зотли моллар ҳисобига тўлдирилди.

Ноҳияда икки йиллик чорва озуқаси ғамлаб қўйилган. Бу йил мавжуд чорва молларини қишловдан соғлом олиб чиқиш мақсадида хўжаликларда етиштирилган макка донини ҳам фермаларда олиб қолдик.

Бугунги кунда ноҳия сут-товар фермаларида 11347 бош қорамол боқилмоқда. Шундан 3038 боши соғин сигирлардир. Янги келтирилган моллар зотли бўлгани билан маҳсулдорлиги кўнгилдагидек эмас. Ахир қайси хўжалик раҳбари 10—15 литр сут берадиган молини бировга сотади, дейсиз. Бу тадбир ноҳия учун подани тўлдириш, соғлом қилиш, энг муҳими келажакда мўл-кўл сут соғиб олишга замин яратиш учун керак бўлди холос.

Дастлабки ҳисоблар шуни кўрсатаяптики, ноҳия чорвадорлари зиммаларидаги 10800 тонна сутни тайёрлаб давлатга сотиш имкониятига эга эмаслар. Чунки келтирилган моллар бўғоз моллар бўлгани учун атиги 3—4 литрдан сут олинмоқда.

Қиш эса тобора яқинлашмоқда. Ҳали аямажиз изғиринлари бизни ҳар дақиқа таҳликага солиб қўйиши мумкин. Айни шундай вақтда сигирлар авжи болалайди. Демак, умид қилинаётган сут оқими кўпаяди.

Хўш, фермаларда қишловга қандай тайёргарлик кўрилди? Бу саволга жавоб излаб ноҳиядаги Терешкова номли жамоа хўжалиги сутчилик фермасини кўздан кечирдик.

Ҳаракатдан— баракат...

Типовой лойиҳа асосида қурилган ферма дарвозасидан кириб борганимизда эрталабки соғин тугаб, соғувчилар тарқалишиб бўлишган экан. Сигирлар очиқ майдонларда кавш қайтариб турипшибди. Сут қабул қилиш хоналари ораста, иссиқ сув ва керакли буюмлар билан таъминланган.

— Ферма мудири Олмос ака Алимбоев шу киши бўладилар, — деди ҳамроҳимиз ноҳия давлат кооператив бирлашмаси бошлиғи Мирсодиқ Ўринбоев, — молбоқарларга топшириқ бераётган кишини кўрсатиб. Фермани сонга киргизган шу киши бўладилар...

Бу ерда қишловга пухта тайёргарлик кўрилган. Моллар қишлайдиган хоналар иссиқ, деразаларга ойналар қўйилган. Гўнгни чиқариб ташлайдиган ТСН-35 механизмлари ҳаракатланиб турибди. Ем-хашак тайёрлайдиган УКГ-30 ҳамда С-12 мосламалар молбоқарлар оғирини енгил қилмоқда. Тайёрланган омухта ем КТУ-10 агрегати ёрдамида охурларга келтириб тўкилмоқда. ПА-1 «Автопоилка» сигирлар хоҳлаган вақтда чанқовини босиши мумкин.

Олмос аканинг жонкуярлиги шундоққина юз-кўзларидан ҳам кўриниб турибди. У фақат фермани ўйлайди. Кўпчилик олдида уялиб қолмай дейди. Бунинг боиси бор. Олмос ака ветеринарлар техникумини битириб бу ерга келганида ёшгина йигит эди. Шунга ҳам 20 йил бўлибди. Мана ўн йилдирки, у ферма зоотехниги.

— Энг муҳими чорвадорларга барча шароитларни яратиб беришдир, — дейди Олмос ака. — Дам олиш хоналари, қизил бурчак, радио ва телевизор улар хизматида. Чорвадорлар учун шундоққина ферма ёнида ҳар томонлама қулайликларга эга бўлган турар-жойлар қуриб берганмиз.

Олмос ака сигирлардан соғиб олинаётган сут кам эканлиги ҳақида куйиниб гапирди. Сабаби — яна ўша касаллик, молларнинг янгилиги. 169 бош касалликка чалинган сигир гўштга топширилди. Ҳозирги кунда 122 бош янги келтирилган сигир боқилмоқда. Шундан 98 боши соғилмоқда.

Олмос аканинг режалари бошқача: сигирлар ҳадемай болалаб берса сут соғиб олиш 8—9 литрга чиқиши мумкин. Бунинг учун улар меҳр билан парвариш қилинмоқда. Йил охиригача ҳар бир сигирдан мўлжалдаги 2800 килограмм сутни соғиб олиш мумкин бўлади.

— Қиш ойларида сигирлар ўртача семизликда бўлиши учун 12—13 озуқа бирлигида овқат ейиши керак, — дейди Олмос ака.— 10 литр сут соғиб олиш учун эса 15—16 озуқа бирлиги керак. Бу ўн килограмм лавлаги, 8 килограмм хашак, 20 килограмм силос, ҳамда 4 килограмм омухта ем демакдир...

Ҳисобчи Тангриберди Отақуловнинг ҳисоб-китобларига назар ташлаймиз: хўжаликда 130 бош бир ёшгача бўлган бузоқлар парваришланмоқда, уларга 6 озуқа бирлиги едирилиб, 500—600 грамм семиртирилмоқда. Гўшт етиштириш 45 тоннага етиши керак. Ўн ой ичида 40 тонна гўшт топширилди. Ноҳия бўрдоқичилик базасида 34 бош, Ўртасаройда эса — 59 бош қорамол гўшт учун боқилмоқда. Кўриниб турибдики, бу соҳадаги режа ошириб бажарилади.

Хўжалик қишловга пухта тайёргарлик кўрганлигини 575 тонна беда, 965 тонна силос, 350 тонна маккажўхори дони, 260 тонна хушхўр лавлаги ғамлаб қўйилганидан ҳам билса бўлади. Бошқача қилиб айтганда, икки йиллик озуқа бор.

Фермада ўзига яраша муаммолар ҳам йўқ эмас. Чорвадорларга қишки душхона қуриш керак. Смета ҳужжатлари тайёрланганига икки йил бўлаяпти. Аммо «Облспецремонт» фаолият кўрсатмаётир. 11 минг сўмлик тахта-ёғочни келтиришнинг ҳам иложи топилмади. Аммо фермада мавжуд имкониятдан омилкорлик билан фойдаланилмоқда. Ҳаракатдан — баракат деб, шуни айтадилар-да.

Уволи тутмайдими?

Халқимизда, нонни хор қилма, уволи тутади, деган доно гап бор. Ноҳиядаги «Северний маяк» жамоа хўжалиги фермасидаги аҳвол ачинарли бўлиб чиқди. Шунда беихтиёр юқоридаги мақолни бошқачароқ қилиб «жоннинг уволи тутмайдими?» дейишга тўғри келди.

Мазкур хўжаликда типовой ферма мавжуд. Аммо ноҳияда чорва чалинган касалликнинг тарқалишидан сақланиш учун сигирлар гўштга топширилиб, фермаларни «санация» қилинди. Шу баҳонада янги келтирилган сигирлар ўйламай-нетмай ташландиқ фермага киритиб қўйилди. Уч ойликдан олти ойликкача бўлган 80 бош бузоқ «карантин» тугагач кўчирилади деб эшитдик. Лекин улар бунга қадар яна биронта дардга мубтало бўлмайди деб, ким айта олади? Чунки бузоқларнинг бугунги аҳволи ночор. Ферма ветеринария врачи Х. Саидазимов тўпиғигача сув ва балчиққа ботиб турган жониворларни кўриб ачинмади ҳам. Ахир бу бузоқлар келажакда сермаҳсул сигирлар қаторига қўшиш учун парваришланмоқда-ку.

Ўн бешта соғин сигир боғланган хонага кирамиз. Улар нобоп, ўйдим-чуқур жойда гўнг ва балчиқда боқилмоқда. Х. Мамарасулова ўзи соғаётган сигирларнинг бу аҳволидан уялиб кетди. Л. Егорова ҳамда Ҳ. Қўчқорова соғаётган моллар ҳам бундан қолишмайди.

Олтмиш саккиз бош бўғоз сигир қишлайдиган бино ва унинг ёнгинасидаги яйратиб қўйиладиган майдонни кўриб, ҳайратдан ёқа ушлайсиз.

— Ахир, инсофингиз борми, — деймиз ферма зоотехниги Ким Германга. Қурилиш материали йўқ, — деб баҳона қилди у. Ремонт қила олмадик.

Бузилган деворларни сомонли лой билан суваш, жўмраклардан сизиб чиқаётган сувни тўхтатиш, энг муҳими, сигирлар яйдов юрадиган майдонни ахлатлардан тозалаш учун қурилиш материали эмас, масъулият кераклигини зоотехник наҳотки тушунмаса?

Ферма ижара пудрати асосида ишлашга ўтганлигига анча бўлди. Лекин бу жамоада ташкилотчилик ва талабчанлик етишмайди. Бўлмаса Ким Герман суткалаб электр чироғи ўчиб қолишини, «гредер»ни ремонт қилиш, асфальт келмаганлигини баҳона қилиб ўтирармиди?

— Талабларингизни жамоа хўжалиги раҳбарларига айтганмисиз?

— Айтавериб чарчадим. На бузоқхона қурилди, на асфальт ётқизилди.

Фермадаги 594 бош қорамолнинг 251 таси сигирлардир. Зоотехникнинг айтишича, янги сотиб олинган 87 бош сигир атиги 3—4 литрдан сут бераяпти. Энди умид бўғоз сигирлардан.

Биз жамоа хўжалиги раиси С. С. Когайга учрашдик. Барча соҳалар бўйича илғор ҳисобланган бу хўжалик раҳбари ферма масаласида уялгандек бўлди. Сергей Степановичнинг ҳолатини тушунса бўларди.

✦ ✦ ✦

Икки хўжалик, икки хил манзара. Бирида совқотиб қолмайлик, деган ташвиш, иккинчисида эса бамайлихотирлик, баҳоналар ахтариш.

Бундан буён ҳаво ўзгариши, илиқ-иссиқ бўлиб турмаслиги мумкин. Чунки олдинда ҳали қиш ойлари. Қаҳратон совуқни тадбиркорлик ва чидам билан енгиш лозим бўлади. Бунинг учун чорвадорлар ҳар қачонгидан ҳам юксак уюшқоқлик билан ишлашлари талаб этилади.

Ҳа, бўсағада қиш! У ҳар биримизни ғалвирдан ўтказиши мумкин.

П. НИШОНОВ,
(ЎзТАГ мухбири).

Совриндорлар билан учрашув

Вилоятимиз ҳудудида Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси Ленин комсомоли совриндорлари яна 13 тага кўпайди. Концерт-ижрочилик маҳорати учун Чкалов номли самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмаси маданият уйи қошидаги «Парвоз» ансамбли хонандаси Маҳмуджон Азимов, театр санъати соҳасида Бахтиёр Сайфуллаев, Олим Муҳиддинов, Шеркон Қодирийлар, «Камолот-89» танловининг ғолиблари Муҳриддин Холиқов, Ғиёс Бойтоевлар шулар жумласидандир.

Куни кеча Тошкент вилоят комсомол қўмитасида мукофотланганлар билан учрашув бўлиб ўтди. Вилоят комсомол қўмитасининг биринчи котиби М. М. Мирхўжаев совриндорлар билан суҳбатлашиб, айни пайтда вилоятимиз ёшлари ўртасида маданий тадбирларни юксак савияда ўтказиш муҳим вазифаларидан бири эканлиги ҳақида гапирди. Ўз навбатида совриндорлар ҳам бу борадаги ўз фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашдилар, оммавий тадбирларни ўтказишда комсомол- ёшларга ёрдам бериш ниятида эканликларини билдирдилар.

Суҳбатдан сўнг совриндорларга вилоят комсомол қўмитасининг эсдалик совғалари топширилди.

Н. РАФИҚОВ.

Лойиҳа

ИТТИФОҚ ШАРТНОМАСИ

Шартномада қатнашувчи мустақил жумҳуриятлар,

халқларнинг ўз иттифоқини янгилашга бўлган ҳоҳиш иродасини ифодалаб, тарихий тақдирларининг яқинлигига асосланиб, тенг ҳуқуқли ҳамкорликни таъминлаб, дўстлик, иноқликда яшаш муддаоси билан;

халқларнинг моддий фаровонлиги ва маънавий ривожланиши, миллий маданиятларни ўзаро бойитиш, умумий хавфсизликни таъминлаш манфаатларини назарда тутиб;

ўтмишдан сабоқ чиқариб ҳамда мамлакат турмушидаги ва бутун дунёдаги ўзгаришларни эътиборга олиб;

мустақил Совет Жумҳуриятлари Иттифоқида ўз муносабатларини янги асосда қуришга қарор бердилар.

I. АСОСИЙ ҚОИДАЛАР

Биринчи. Шартномада қатнашувчи ҳар бир жумҳурият мустақил давлатдир ва ўз ҳудудида тўла давлат ҳокимиятига эгадир.

ССЖ Иттифоқи — жумҳуриятларнинг ихтиёрий бирлашуви натижасида тузилган ва шартнома қатнашчилари берган ваколатлар доирасида давлат ҳокимиятини амалга оширадиган мустақил федератив давлатдир.

Иккинчи. Мустақил Совет Жумҳуриятлари Иттифоқини ташкил этувчи жумҳуриятлар ҳар бир халқнинг ўз тақдирини ўзи белгилашга ва ўзини ўзи бошқаришга, ўз тараққиётининг барча масалаларини мустақил ҳал этишга бўлган дахлсиз ҳуқуқини эътироф этадилар. Улар ирқчиликка, шовинизмга, миллатчиликка, халқлар ҳуқуқларини чеклаш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қатъиян қарши чиқадилар. Шартнома қатнашчилари умумбашарий ва миллий қадриятларни узвий боғлашга амал қиладилар.

Учинчи. Жумҳуриятлар БМТнинг Умумий декларациясида ва халқаро битимларда эълон қилинган инсон ҳуқуқлари устунлигини ўз бирлашувининг энг муҳим қоидаси деб эътироф этадилар. ССЖИ фуқароларининг она тилини ўрганиш ва ундан фойдаланиш имкониятига, бемалол ахборот олишга, диний эътиқод эркинлигига ҳамда бошқа сиёсий ва шахсий эркинликларига кафолат берилади.

Тўртинчи. Жумҳуриятлар фуқаролар жамиятини шакллантиришни ва уни ривожлантиришни эркинлик ва фаровонликнинг энг муҳим шарти деб биладилар. Улар мулк ва хўжалик юритиш усуллари шаклларини эркин танлаш, ижтимоий адолат ва ҳимояланиш қоидаларини рўёбга чиқариш асосида одамларнинг эҳтиёжини қондиришга интиладилар.

Бешинчи. Жумҳуриятлар ўзларининг давлат тузумини, маъмурий-ҳудудий бўлинишини, ҳокимият ва бошқарув идоралари системасини мустақил белгилайдилар. Улар халқ вакиллигига асосланган демократияни умумий энг муҳим қоида деб эътироф этадилар ҳамда авторитаризм ва зўравонликка бўлган ҳар қандай тамойилларга қарши кафил бўлиб, хизмат қиладиган ҳуқуқий давлатни барпо этишга интиладилар.

Олтинчи. Жумҳуриятлар миллий анъаналарни сақлаб қолишни ва ривожлантиришни, таълим, фан ва маданиятга давлат томонидан ёрдам берилишини ўзларининг муҳим вазифаси деб ҳисоблайдилар. Улар мамлакат ва бутун дунё халқларининг инсонпарвар маънавий қадриятларини жадал айирбошлашга ва уларнинг бир-бирини ўзаро бойитишга кўмаклашадилар.

Еттинчи. Жумҳуриятлар маълум қиладиларки, мустаҳкам тинчлик, ядро қуролини ва бошқа оммавий қирғин қуролини тугатиш, инсоният олдида турган бошқа ҳамма жаҳоншумул муаммоларни ҳал этишда давлатларнинг ҳамкорлиги ва халқларнинг бирдамлиги — ўзларининг халқаро майдондаги асосий мақсадларидир.

II. ИТТИФОҚНИНГ ТУЗИЛИШИ

1-модда. **Иттифоқда аъзолик**

Жумҳуриятларнинг ССЖ Иттифоқидаги аъзолиги ихтиёрийдир.

Шартномада қатнашувчи жумҳуриятлар бевосита ёки бошқа жумҳуриятлар таркибида Иттифоққа кирадилар, бу эса уларнинг ҳуқуқларини камситмайди ва уларни шартнома юзасидан олган мажбуриятларидан халос этмайди.

Бири бошқасининг таркибига кирадиган жумҳуриятлар ўртасидаги муносабатлар улар ўртасидаги шартномалар ва битимлар билан тартибга солиб турилади.

Иттифоқ аъзолари Шартнома шартларини ва ўзи қабул қилган мажбуриятларни бузувчи жумҳуриятнинг ССЖИга аъзолигини тўхтатиш тўғрисидаги масалани ўртага қўйишлари мумкин.

2-модда. **Фуқаролик**

ССЖ Иттифоқига кирувчи жумҳурият фуқароси айни пайтда ССЖИ фуқаросидир.

Фуқаролар ССЖИ Конституциясида, қонунларида ва халқаро шартномаларида мустаҳкам белгилаб қўйилган тенг ҳуқуқлар ва мажбуриятларга эгадирлар.

3-модда. **Ҳудуд**

ССЖ Иттифоқи ҳудуди Шартномада қатнашувчи барча жумҳуриятларнинг ҳудудларидан иборат.

Жумҳуриятлар ўртасидаги чегаралар фақат улар ўртасидаги келишувга биноан ўзгартирилиши мумкин.

Жумҳуриятлар ўз ҳудудида истиқомат қиладиган барча халқларнинг сиёсий ҳуқуқларига ҳамда ижтимоий-иқтисодий ва маданий ривожланиш имкониятларига кафолат берадилар.

4-модда. **Жумҳуриятлар ўртасидаги муносабатлар**

Шартномада қатнашувчи жумҳуриятлар ўзларининг Иттифоқ таркибидаги ўзаро муносабатларини тенглик, мустақилликни, ҳудудий яхлитликни ҳурмат қилиш, ички ишларга аралашмаслик, барча низоларни тинч воситалар билан ҳал этиш, ҳамкорлик, ўзаро ёрдам асосига, Иттифоқ шартномаси ва жумҳуриятлараро битимлар юзасидан олган мажбуриятларини виждонан бажариш асосига қурадилар.

Жумҳуриятлар ўз ҳудудида хорижий давлатларнинг қуролли қисмлари ва ҳарбий базалари жойлаштирилишига йўл қўймаслик, Иттифоқ мақсадларига зид бўлган ёки Иттифоққа кирувчи жумҳуриятларнинг манфаатларига қарши қаратилган битимлар тузмаслик мажбуриятини оладилар.

5-модда. **Иттифоқнинг ваколатлари**

Шартнома қатнашчилари ССЖ Иттифоқига:

1) ССЖИ Конституциясини қабул қилиш, унга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш; жумҳуриятлар билан биргаликда ССЖИ фуқароларининг асосий ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш;

2) Иттифоқнинг мустақиллиги ва ҳудудий бутунлигини ҳимоя қилиш; ССЖИ Давлат чегарасини белгилаш ва қўриқлаш; ССЖИ давлат хавфсизлигини таъминлаш; мудофаани ташкил этиш ва ССЖИ Қуролли Кучларига раҳбарлик қилиш; уруш эълон қилиш ва сулҳ тузиш;

3). Иттифоқнинг ташқи сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш; ССЖИнинг халқаро шартномаларини тузиш; бошқа давлатлар билан муносабатларда ва халқаро ташкилотларда Иттифоқ номидан вакиллик қилиш; жумҳуриятларнинг ташқи сиёсий фаолиятини мувофиқлаштириш; ССЖИнинг ташқи иқтисодий фаолиятини бошқариш ва жумҳуриятларнинг ташқи иқтисодий алоқаларини мувофиқлаштириш; божхона иши;

4) Жумҳуриятлар билан биргаликда мамлакатнинг иқтисодий ривожланиш стратегиясини белгилаш ва Умумиттифоқ бозорини ривожлантириш учун шарт-шароит яратиш; умумий валютага асосланган ягона молиявий, кредит ва пул сиёсатини ўтказиш; Иттифоқ бюджетини тузиш ва ижро этиш; олтин запаси ва олмос жамғармасини сақлаш ҳамда улардан жумҳуриятлар билан келишиб фойдаланиш; Умумиттифоқ дастурларини амалга ошириш, ривожланиш жамғармаларини, табиий офатлар ва фалокатларнинг оқибатларини тугатиш жамғармаларини ташкил этиш;

5) Жумҳуриятлар билан бирга мамлакатнинг ягона ёқилғи-энергетика системасини, темир йўл, ҳаво, денгиз транспортини ва магистрал қувурларини бошқариш; мудофаа корхоналарини, космик тадқиқотларни, алоқа ва ахборот, геодезия, картография, метрология ва стандартлаш Иттифоқ системаларини бошқариш, табиий ресурслардан фойдаланиш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш асосларини белгилаш, келишиб олинган экология сиёсатини ўтказиш;

6) Жумҳуриятлар билан биргаликда меҳнат шароитлари ва уни муҳофаза қилиш, ижтимоий таъминот ва суғурта, соғлиқни сақлаш, оналик ва болалик тўғрисида ғамхўрлик масалаларини ўз ичига оладиган ижтимоий сиёсат асосларини белгилаш;

7) Маданият ва маориф, фундаментал илмий тадқиқотлар ва фан-техника тараққиётини рағбатлантириш соҳасида жумҳуриятлараро ҳамкорликни мувофиқлаштириш;

8) Жумҳуриятлар билан келишилган масалалар юзасидан Қонун асосларини белгилаш; жамоат тартибини сақлашдаги ва жиноятчиликка қарши курашдаги фаолиятни мувофиқлаштириш ваколатларини берадилар.

Иттифоқнинг ваколатлари барча жумҳуриятларнинг розилигисиз ўзгартирилиши мумкин эмас.

6-модда. **Иттифоқнинг ваколатларини амалга оширишда жумҳуриятларнинг иштироки**

Жумҳуриятлар Иттифоқ идораларини биргаликда шакллантириш, манфаатлар ва ҳаракатларни келиштириб олишнинг бошқа воситалари ва тартиб қоидаларини юзага келтириш орқали ССЖ Иттифоқининг ваколатларини амалга оширишда қатнашадилар.

Ҳар бир жумҳурият ССЖ Иттифоқи билан битим тузиш йўли орқали унга ўзининг айрим ваколатларини қўшимча тарзда бериши, Иттифоқ эса барча жумҳуриятларнинг розилиги билан улардан бирига ёки бир нечтасига улар ҳудудида рўёбга чиқариш учун ўзининг айрим ваколатларини бериши мумкин.

7-модда. **Мулкчилик**

ССЖ Иттифоқи ва жумҳуриятлар мулкчиликнинг барча шакллари, шу жумладан фуқаролар ҳамда улар бирлашмаларининг мулки, давлат мулки эркин ривожланишини ва улар ҳимоя қилинишини таъминлайдилар.

Жумҳуриятлар ўз ҳудудларидаги ернинг, ер ости бойликларининг ва бошқа табиий ресурсларнинг, шунингдек давлат мол-мулкининг хусусий эгаларидир, буларнинг ССЖ Иттифоқи ваколатларини амалга ошириш учун зарур бўлган қисми бундан истиснодир.

Ерга, унинг ер ости бойликларига ва бошқа табиий ресурсларига эгалик муносабатларини жумҳуриятларнинг қонунлари билан тартибга солиб туриш Иттифоқ ваколатларини рўёбга чиқаришга тўсқинлик қилмаслиги керак.

8-модда. **Солиқлар ва йиғимлар**

Жумҳуриятлар ўз бюджетларини мустақил белгилайдилар, жумҳурият солиқлари ва йиғимларини жорий қиладилар.

ССЖ Иттифоқи ваколатларини амалга ошириш учун Иттифоқ солиқлари ва йиғимлари жорий этилади, жумҳуриятлар билан биргаликда умумиттифоқ дастурларини амалга ошириш учун улуш ажратмалари белгиланади.

9-модда. **Қонунлар**

Жумҳурият қонунлари жумҳуриятларнинг ҳудудида Иттифоқ ихтиёрига берилган масалалардан ташқари барча масалаларда устундир.

ССЖ Иттифоқининг унинг ўз ҳуқуқ доирасига киритилган масалалар юзасидан қабул қилган қонунлари устун бўлади ва барча жумҳуриятларнинг ҳудудларида ижро этилиши мажбурийдир.

Иттифоқнинг Иттифоқ билан жумҳуриятлар ихтиёрига биргаликда бошқариш учун берилган масалаларга оид қонунлари агар манфаатларига мазкур қонунлар дахлдор бўлган жумҳурият эътироз билдирмаса амал қила бошлайди.

ССЖ Иттифоқи Конституцияси ва қонунлари, жумҳуриятларнинг Конституциялари ва қонунлари мазкур шартнома қоидаларига ва ССЖИ ҳамда жумҳуриятларнинг халқаро мажбуриятларига зид бўлмаслиги керак.

Агар ССЖИ Қонуни жумҳурият Конституциясига зид бўлса ва Иттифоқ ваколатларидан ташқарига чиқса, жумҳурият норозилик билдиришга ҳақлидир. Агар жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатлари мазкур Шартномани, ССЖИ Конституциясини ва қонунларини бузадиган бўлса, Иттифоқ норозилик билдиришга ҳақлидир. Иккала ҳолатдаги низолар келишиб олинган тартиб-қоида воситаси билан ҳал этилади ёки ССЖИ Конституциявий судига топширилади.

III. ҲОКИМИЯТ ВА БОШҚАРУВ ИДОРАЛАРИ

10-модда. **Ҳокимият ва бошқарув идораларини шакллантириш**

Иттифоқ ҳокимият ва бошқарув идоралари жумҳуриятларнинг кенг вакиллиги асосида шакллантирилади ҳамда ушбу Шартнома қоидаларига қатъий мувофиқ равишда ишлайди.

11-модда. **ССЖИ Олий Кенгаши**

ССЖИ Олий Кенгаши Иттифоқ қонун чиқарувчилик ҳокимиятини амалга оширади.

ССЖИ Олий Кенгашида икки палата: Иттифоқ Кенгаши ва Миллатлар Кенгаши бўлади. Иттифоқ Кенгашини бутун мамлакат аҳолиси сайловчилар сони теппа-тенг сайлов округларида сайлайди. Миллатлар Кенгаши келишиб олинган нормаларга мувофиқ жумҳуриятлар олий ваколатли ҳокимият органларининг ва миллий-ҳудудий тузилмалар ҳокимият органларининг делегацияларидан ташкил топади.

Миллатлар Кенгашида ССЖИда яшовчи барча халқларнинг вакиллигига кафолат берилади.

12-модда. **ССЖИ Президенти**

ССЖИ Президенти — олий фармойиш берувчи — ижрочи ҳокимиятга эга бўлган Иттифоқ давлатининг бошлиғидир.

ССЖИ Президенти Иттифоқ Шартномасига, ССЖИ Конституцияси ва қонунларига риоя этилишининг кафилидир; ССЖИ Қуролли Кучларининг Бош қўмондонидир; хорижий мамлакатлар билан муносабатларда Иттифоқ номидан вакил бўлади, ССЖИнинг халқаро мажбуриятлари бажарилишини назорат қилади.

Президентни ССЖИ фуқаролари умуман Иттифоқ бўйича ва кўпчилик жумҳуриятларда кўпчилик овоз билан сайлайдилар.

13-модда. **ССЖИ вице-президенти**

ССЖИ вице--президенти ССЖИ Президенти билан бирга сайланади, ССЖИ вице-президенти ССЖИ Президентининг ваколатига биноан унинг айрим вазифаларини бажаради ҳамда ССЖИ Президенти йўқ бўлган ҳолда ва у ўз вазифаларини бажариш имконияти бўлмаганида вақтинча унинг ўрнига ўтади.

14-модда. **Федерация кенгаши**

Федерация Кенгаши ССЖ Иттифоқи Президенти раҳбарлигида ССЖИ вице-президенти, жумҳуриятларнинг президентлари (давлат бошлиқлари)дан иборат таркибда Иттифоқ ички ва ташқи сиёсатининг асосий йўналишларини белгилаш, жумҳуриятларнинг ҳаракатларини келиштириш учун тузилади.

Федерация Кенгаши Иттифоқ ва жумҳуриятлар давлат ҳокимияти ва бошқаруви олий органларининг фаолиятини мувофиқлаштиради ва келиштиради, Иттифоқ Шартномасига риоя этилишини кузатиб боради, Совет давлатининг миллий сиёсатини турмушга татбиқ этиш чора-тадбирларини белгилайди, Умумиттифоқ аҳамиятига молик масалаларни ҳал этишда жумҳуриятларнинг иштирокини таъминлайди. миллатлараро муносабатлардаги низоларни ҳал этиш ва можароли вазиятларни бартараф қилиш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқади.

15-модда. **ССЖИ Вазирлар Маҳкамаси**

ССЖИ Вазирлар Маҳкамасини ССЖИ Президенти ССЖИ Олий Кенгаши билан келишиб, бош вазир, бош вазирнинг ўринбосарлари, ССЖИ вазирлари, ССЖИ бошқа давлат идораларининг раҳбарларидан иборат таркибда тузади.

ССЖИ Вазирлар Маҳкамаси таркибига иттифоқдош жумҳуриятлар ҳукуматларининг бошлиқлари лавозимларига кўра кирадилар.

ССЖИ Вазирлар Маҳкамаси ССЖИ Президентига бўйсунади ва ССЖИ Олий Кенгаши олдида жавоб беради.

Давлат бошқаруви масалаларини келишиб ҳал қилиш учун ССЖ Иттифоқи вазирликларида ва идораларида коллегиялар тузилади, уларнинг таркибига жумҳуриятларнинг тегишли вазирликлари ва идоралари раҳбарлари лавозимига мувофиқ кирадилар.

16-модда. **ССЖИ Конституциявий суди**

ССЖИ Конституциявий суди ССЖИ ва жумҳуриятлар қонунларининг Иттифоқ Шартномаси билан ССЖИ Конституциясига мувофиқлигини назорат қилади, жумҳуриятлар ўртасидаги Иттифоқ билан жумҳуриятлар ўртасидаги низоларни келиштириш тартиб-қоидалари воситаси билан ҳал этишга муваффақ бўлинмаса, шу низоларни ҳал этиб беради.

17-модда. **Иттифоқ судлари**

ССЖИ Олий суди, ССЖИ хўжалик суди, ССЖИ Қуролли Кучларидаги судлар Иттифоқ судларидир.

ССЖИ Олий суди Иттифоқ судлов ҳокимиятининг олий идорасидир. Жумҳуриятлар олий судлов идораларининг раислари лавозимларига кўра ССЖИ Олий судининг таркибига кирадилар.

18-модда. **Иттифоқ прокуратураси**

ССЖИ Қонун ҳужжатларининг ижросини Иттифоқ прокуратураси назорат қилади, унга ССЖИ Бош прокурори бошчилик қилади.

Жумҳуриятларнинг прокурорлари ССЖИ Прокуратураси ҳайъатининг таркибига кирадилар.

19-модда. **Иттифоқнинг давлат тили**

Шартнома қатнашчилари миллатлараро алоқа воситаси бўлиб қолган рус тилини ССЖИнинг давлат тили деб эътироф қиладилар.

20-модда. **Иттифоқнинг пойтахти**

Москва шаҳри ССЖИ пойтахтидир.

21-модда. **Иттифоқнинг давлат тимсоли**

ССЖ Иттифоқи ўз герби, байроғи ва мадҳиясига эгадир.

22-модда. **Иттифоқ шартномасининг кучга кириши**

Иттифоқ Шартномаси имзоланган пайтдан бошлаб кучга киради. Уни имзолаган жумҳуриятлар учун ССЖИ ташкил этилганлиги тўғрисидаги 1922 йил Шартномаси шу кундан бошлаб ўз кучини йўқотган ҳисобланади.

23-модда. **Иттифоқ Шартномасининг ўзгартирилиши**

Иттифоқ Шартномаси ёки унинг айрим қоидалари ССЖИга аъзо бўлган барча давлатларнинг розилиги билангина бекор қилиниши, ўзгартирилиши ёки унга қўшимчалар киритилиши мумкин.

Мамлакатимиз ҳаётидан

ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ХАБАРЛАР

ПРЕЗИДЕНТГА МУРОЖААТ

ТУРКМАНИСТОН Олий Кенгаши Тошҳовуз вилоятидаги экологик танг аҳвол муносабати билан ССЖИ Президенти М. Горбачевга мурожаат қилди. «Орол денгизининг қуриб бораётганлиги, Амударё дренаж сувлари ва заҳарли химикатлар, пестицидлар ҳамда нитратлар билан заҳарланган пахта майдонларидан чиқаётган оқава сувлар билан ифлосланиши бу минтақада яшовчи 900 мингга яқин аҳоли ҳаётини хавф остига солмоқда», дейилади мурожаатномада. Шу муносабат билан ССЖИ Президентидан Тошҳовузда ичимлик сув заводи ва Тўямўйин сув қувури қурилиши ишларини тугаллаш учун маблағлар қидириб топишда ёрдам бериш илтимос қилинади. Шунингдек Тошҳовуз ва Чоржўй вилоятларида ишчилар, хизматчилар, колхозчилар оладиган иш ҳақи ҳамда пенсия ва ёрдам пулларига қўшимча маблағ тўланадиган бўлиши талаб этилади.

ОБУНА ЯКУНЛАРИ

ССЖИ Алоқа вазирлиги 1991 йил учун Бутуниттифоқ рўзнома ва ойномаларига обунанинг дастлабки якунларини чиқарди. Унга қараганда 1990 йил 1 январидагига нисбатан Бутуниттифоқ рўзномаларига 64,9 фоиз, ойномаларга 45,4 фоиз обуна бўлинган.

«Аргументи и факти» ҳафталиги ўтган йилгидек энг кўп муштарий тўплаган. Ҳафталикка 22 миллион 770 минг киши ёзилган. «Труд» рўзномасининг доимий ўқувчилари 17 миллион 335 минг, «Комсомольская правда» рўзномасининг муштарийлари эса 16 миллион 317 минг кишини ташкил этди. Энг кўп обуначи тўплаган ана шу рўзномалар ҳам ўтган йилдагига қараганда анчагина ўқувчиларини йўқотдилар. Обуна нархларининг қимматлашганлиги бошқа етакчи нашрларга ҳам жиддий таъсир кўрсатди. Чунончи ҳозир 10 миллион 130 минг нусха босилаётган «Известия» рўзномасига янги йилдан 3 миллион 665 минг ўқувчи обуна бўлди. «Литературная газета» обуначилари атиги 1 миллион 55 минг кишини ташкил этди (илгари 4 миллион 438 минг эди), «Правда» рўзномаси 6 миллион 870 минг обуначидан 2 миллион 80 мингга тушиб қолди. Кейинги пайтларда жуда оммавийлашиб кетган «Известия ЦК КПСС», «Диалог», «Человек и закон», «Огонёк» нашрлари ҳам энди анча кам нусхада босилади. Чунончи «Диалог» ойномасига ўтган йилгига нисбатан 19,6 фоиз, «Известия ЦК КПСС» ойномасига 22,8 фоиз обуна тўпланди. «Огонёк» ўтган йилдагига қараганда учдан бир ҳисса ўқувчисини йўқотди.

КЎЗИ ОЖИЗЛАР УЧУН ЭЛЕКТРОН ЕРДАМЧИ

БУТУНИТТИФОҚ тиббиёт жиҳозлари илмий-тадқиқот илмгоҳида «Инфратон» аппарати синовдан ўтди. Бу янги асбоб кўзи ожизлар учун ниҳоятда қадрлидир. Жаҳон тиббиётида унинг тенги йўқ ҳисобланади. Илмгоҳ ходими А. Воробьевнинг гапига қараганда «Инфратон» ўзига ўхшаш асбобларга нисбатан жуда кенг имкониятларга эга. У турмушда ҳам, ишлаб чиқаришда ҳам муваффақиятли қўлланилиши мумкин. Бу асбоб инфрақизил локация асосида ишлайди. Жажжигина датчик кўзга кўринмас инфрақизил тўлқинларни нурлантиради, бу тўлқинлар тўсиқда акс этиб, асбобга қайтиб келади, электр сигналга айланади, электр сигнал ўз навбатида овоз чиқаради ва кўзи ожиз кишига ён-атрофидаги вазиятда мўлжални тўғри олишга ёрдам беради.

● «НАУКА» нашриётида С. А. Вронскийнинг «Мунажжимлик: ирим-сиримми ёки фанми» деган китоби рус тилида босмадан чиқди. Бу китобда киши ўз биоритмларини қандай аниқлаши ва шу асосда ўзининг ҳаёт тарзини қандай тузиши мумкинлиги ҳақида ҳикоя қилинади. Китоб биомайдон кучини аниқлаш ва тақдирда ёзилганларни билиб олишга ёрдам беради.

● РСФСР журналистлар уюшмасининг таъсис съезди бўлиб ўтди. Унда РСФСР ижодий ташкилотини федератив асосда тузиш тўғрисидаги шартнома имзоланди. Бу бирмунча демократик ҳужжат жойларда имзоланиши керак.

Россия журналистлари матбуот ходимлари ва оммавий ахборот воситалари касаба уюшмасини тузиш ташаббускори бўлиб чиқдилар. Бўлғуси касаба уюшма устави, асосий қоидалари лойиҳаси жумҳурият журналистлар ташкилотларида муҳокама қилинади. РСФСР журналистлар уюшмасига В. И. Новиков яширин овоз бериш билан раис қилиб сайланди.

(Матбуот ва ахборот агентликлари хабарлари асосида).

---

10 МИНГ СЎМ ТЕЖАЛДИ

ЧИРЧИҚ қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводида рационализаторлар ва ихтирочилар сафи тобора кенгайиб бормоқда. Улар ўзларининг ижодий изланишлари билан ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Айниқса, кўплаб маблағларни тежаб қолишга эришишяпти.

Фаол рационализаторлар ҳақида сўз кетганда қуюв цехи ишчи-хизматчиларидан П. Репин ва А. Сайдалиевлар номини биринчилар қаторида тилга олишади. Чунки бу икки ижодкор доим изланишда, ишлаб чиқаришнинг турли кемтик жойларини бартараф этиш билан шуғулланишади.

Улар йил бошидан бери иккита рационализаторлик таклифини жорий қилишди. Шу туфайли йил давомида кўриладиган иқтисодий самара 10 минг сўмликдан ошиқроқни ташкил этади. Улар электр печларининг гумбазини занжирлар билан мустаҳкамлашни таклиф қилишди. Илгари ана шундай занжир бўлмагани учун гумбазларда ёриқлар кўп бўларди. Бу хавфли эди. У бузилиб кетиши мумкин бўларди. Шунинг учун ҳам қайта таъмирланар, бунинг учун анча миқдорда маблағ, меҳнат, қимматбаҳо ўтга чидамли ғишт сарфланарди. Янгилик изловчиларнинг шу биргина таклифи 4,5 минг сўм фойда келтирди.

Икки ҳамфикр рационализатор худди шу гумбазларни кўтариб олишнинг анча қулай ва такомиллашган усулини ҳам жорий қилдилар. Бунинг учун махсус пневматик цилиндр ўрнатишди. Шундай қилинганда гумбазлар ҳеч қандай шикастланмасдан олинади, уларни таъмирлаш учун эса маблағ камроқ сарфланади. Бу таклифнинг самараси 5,5 минг сўмликдан ошиқроқни ташкил этди.

М. МАҲМУДОВ.

● Тошкентдаги «Шарқ» кўн пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасида кўплаб миллий оёқ кийимлари тайёрланмоқда. Харидоргир бундай маҳсулотлар дўконлар пештахталарида ётиб қолмаяпти. Бирлашма ишчи-хизматчилари унинг янги-янги турларини ишлаб чиқаришни ўзлаштирмоқдалар. Ушбу суратда корхонанинг илғор ишчиларидан Баҳодир Нурмуҳамедовни тайёр маҳсулотлар сифатини кўздан кечираётган вақтда кўриб турибсиз.

Сураткаш Т. КАРИМОВ.

● Советлар ва қайта қуриш

ҲАМКОРЛИК ҚАНДАЙ БЎЛИШИ КЕРАК?

Сайловлардан буён етти ойдан кўпроқ вақт ўтди. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари таркибида ўзгаришлар бўлди. Советларнинг раислари, ўринбосарлари сайландилар. Советларнинг вазифалари билан ижроия комитетлар қиладиган ишлар белгилаб олинмоқда. Буларнинг ҳаммаси маҳаллий Советлар обрўсини ошириш учун амалга оширилмоқда.

Тўғри, четдан қараганда шундай кўринади. Лекин аслида «Бутун ҳокимият — Советларга!» шиори бажарилаяптими? Биз Телов қишлоқ Совети раиси Абдулла Жўраев, ижроия комитет раиси Қаршибой Усмонов, ижроия комитет котиби Карим Мирҳодиевлар билан ана шу борада суҳбатлашдик.

— Маълумки, Советлар олдида қишлоқлардаги ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этиш билан боғлиқ жуда кўп вазифалар турибди,— деди А. Жўраев.— Советларнинг вазифалари доимий комиссиялар, депутатлар билан ишлаш, сессияларга масалалар тайёрлаш, наказларнинг бажарилишини таъминлашдан иборат.

Дарвоқе, қишлоқ Советининг бир қатор доимий комиссиялари фаолияти анча жонланди. Абдулла Машокиров раис бўлган савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, маданият ва ёшлар билан ишлаш доимий комиссияси масалаларни иложи борича чуқурроқ ўрганиб, ўз мажлисларида муҳокама қилмоқда. Лекин, доимий комиссия номининг узундан-узоқ эканлигининг ўзиёқ унинг зиммасига нақадар катта масъулият юклатилганлигидан далолат бериб турибди. Бу масъулиятни беш-олти депутатдан иборат комиссия эплаши мушкул.

— Тўғрисини айтиш керак,— деди А. Жўраев.— Советимиз ҳудудида ўнлаб қишлоқлар бор, аҳоли ўн мингдан ошади. Ҳаммасига улгуришимиз қийин. Ўзим мактаб директориман. Жамоамиздаги муаммолар эса бир талай. Мактабимиз қишлоқ Совети биносидан ўн чақиримча олисда, тоғ орасида. Совет раиси ўринбосари Неъмат Ибодуллаев ҳам ўқитувчи. Айтмоқчиманки, Совет раислари ўз ишларидан ортиб, бундай масъулиятли вазифани тўлиқ бажара олмайдилар. Мободо, Совет раисига алоҳида штат, маош ажратилса, у фақат шу иш билан шуғулланса, эҳтимол, ўзгаришлар бўлиши мумкиндир. Лекин, ҳозирги аҳволда ўзимизни, одамларни алдаймиз.

Ижроия комитет раиси Қаршибой Усмонов бу вазифада илгари ҳам узоқ йиллар ишлаган. Етарли тажрибага эга. У А. Жўраев гапларини маъқуллади. Негаки, барча ишларни кўпинча ўзи бажаради.

— «Тошкент ҳақиқати» рўзномасида журналист Абдусамад Йўлдошевнинг «Қишлоқ Совети нима қила олади?» сарлавҳали мақоласи босилди,— деди Қ. Усмонов.—муаллиф ҳақ гапларни айтибди. Фикрларига тўлиқ қўшиламан. Советлар, ижроия комитетлар обрўйини оғизда эмас, амалда ошириши лозим. Токи, Советлар ўз ҳудудларида ҳақиқий ҳокимиятга эга бўлсинлар. Бизда эса қишлоқ Советлари ҳамон иккинчи даражали ишлар билан овора. Масалан, қишлоқ Советидаги бешта тиббий пункт ўн йилдан бери таъмир қилинмайди. Бизда эса маблағ йўқ. Ижроия комитет маблағ билан боғлиқ масалаларни ҳал этолмайди. Арзимаган масалаларда ҳам ёрдам сўраб, шўро хўжалиги маъмуриятига, бошқа ташкилотларга мурожаат қилишга мажбурмиз. Бу аҳволда маҳаллий ҳукуматнинг обрўйи қоладими?

Суҳбатдан маълум бўлдики, қишлоқ Совети депутатлари сон жиҳатдан озайган бўлсалар-да, фаолликлари, билим даражалари, дунё қарашлари кенгайган. Иқбол Оролова, Турғун Саъдуллаев, Яхшибой Қушбоев сингари депутатлар сайловчилар кўтарган муаммоларни ижроия комитет олдига кўндаланг қўймоқдалар. Илгари бундай эмасди: депутатлар гап-сўздан қутилиш учунгина сессияларга келишарди, бирор тайинли гап эшитишмас, ўзлари ҳам уйқусираб ўтиришарди.

Бизнингча, қишлоқ Совети депутатлари билан ноҳия, вилоят Совети ҳамда Ўзбекистон халқ депутатлари ўртасида ҳамкорлик, тажриба алмашишни изга солиш, маҳаллий Советлар обрўйини ошириш учун биргалашиб курашиш лозим.

Н. АБДУРАСУЛОВ,
СССР Журналистлар уюшмаси аъзоси.

• Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари

(Охири. Боши рўзноманинг 23 ноябрь сонида).

— Лекин Дакан зўр экан! Охиригача курашди-я!

— Дакан хўроз — яшанг хўроз!

— Хўроз ҳам йигитнинг мардига ўхшайди-да! Қочмайди!..

Одамлар тинмасди. Абубакр Калава бир нарсага тушунмасди: бабақ ғолиб келди-ку! Нега одамлар Бабақни олқишламай, ўлиб қолган Даканни кўпроқ мақташмоқда? Хўрдак Бухорий ҳам Даканга қойил қолганлигини айтди, Мавлонозодага қараганди, у қаёққадир кетибди, йўқ...

Бутун жанг давомида ғужанак бўлиб ўлтирган Шокир Хўрозбоз энди сал қаддини ростлади, лекин юзи жиддийлигича қолди. Исмоил хўрозбоз пишиллаб ўрнидан турди-да, Шокир хўрозбознинг олдига келди. Ҳамма жим бўлди. Шундагина Арк кўчаси билан Хонқали кўчаси томондан карнай ва сурнай овозлари баралла эшитилди.

— Шокир! — деди Исмоил хўрозбоз. — Хўрозинг мард чиқди. Хўроз экан... Ҳолдан тойганига қарамай майдондан қочмади. Майдонда ўлди. Русумга кўра, майдондан қочмай, сўнгги нафасигача жанг қилиб жон берса, ўша ғолиб топиладир! Ганакдаги моллар бари сеники, олавер!

Одамлар: «Баракалла! Баракалла!» дейишар, ажойиб жанг бўлганлигини айтишар, Даканни мақташар, аммо, қизиғи, унинг ўлиб ётгани билан ҳеч кимнинг иши йўқ эди.

Халқ энди Арк кўчаси томон оқа бошлади. Абубакр Калава билан камонмерган Хўрдак Бухорийлар ҳам ўша ёққа равона бўлдилар. Арк ва хонқали кўчалари ўртасида мураббa шаклида кунбеткай катта саҳна барпо қилинган, орти айвон эди. Айвон, саҳна ипак матолар, кундалу кимхоб билан безатилган, гулдор гиламлар ташланган. Ичкарида ўлтирган созанда-ю машшоқлар ўз асбобларини созлаш билан овора, томоша ҳали бошланмаганди. Шу пайт Бозоркўча томонга қараган одам дор ўйинларининг бошланиб кетганини кўрар, дорнинг устида Кумар чаппар уриб юрарди.

Мусиқа бошланди.

Даставвал саҳнага иккита қизиқчи «от ўйини» кўрсатгани чиқишди. Ясатилган «от»ларни, икки қизиқчи «миниб» олишган, улар пойгада қатнашишмоқда. Отлар жойидан жилмасдан шундай чиройли чопишардики, одамлар кулиб ичаги узилай дерди. Олача ёпинчиқли от анча «илдам» бўлиб, қизил ёпинчиқлигини етказмасликка ҳаракат қиларди. Биринчи от бирдан қоқиниб, ўмбалоқ ошиб кетди. Қизиқчи «от»ини силаб-сийпаб турғизишга ундарди, от эса бошини силкиб: «Йўқ! Йўқ, турмайман!» деб, одамларнинг ичагини узгудай бўларди. Қизиқчи отга орқадан «елиб», келаётган қизил ёпинчиқли отни кўрсатди ва тез бўл, ҳозир етиб олади, ортда қолиб кетамиз, дегандай шама қилди. От турибоқ, яна «чопиб» кетди.

Сўнг саҳнада «қўй» пайдо бўлди, ортидан «бўри» кўринди. Икки қизиқчи қўй билан бўри териларини ёпинишиб ўйин кўрсатишарди. Бўри қўйни энди еяман деб турган эди, айиқ келиб қолди. Бўри қочиб қутулди. Кейин қора мушук чиқди, миёв-миёв қилиб бир оз айлангач, бирдан олачипор йўлбарсга айланди — қизиқчи тезликда териларни алмаштириб олди. Навбат олтин мугузли такаларга етди. Улар рақс тушишиб, бир-бирлари билан суҳбатлашишиб боришарди. Кўринишидан такаларга менгзасалар-да, айни пайтда одамларга ҳам ўхшардилар, шу важдан такаларнинг қилиқлари тўпланганлар қувончига қувонч қўшарди.

Саҳнанинг чап томонига етиб борган Мавлонозода ниҳоят Жаҳон билан кўз уриштирди. Улар саҳна олдидаги катта майдонда одамлар мавжига ғарқ эдилар, бировнинг биров билан иши йўқ, ҳамма қизиқчиларнинг ўйини билан овора. Қиз жилмайди. У ҳар галгидек бошига такана солиб олган. Икковлари беихтиёр бир-бирларига интилиш сездилар. Жаҳон онасига:

— Дугонам билан кўришиб келай...— деб баҳона қилди. Қорасоч бика рози бўлди.

Икки ёш бир-бири томон боришар экан, улар одамлар тўлқини орасидан не-не машаққатлар билан ўтишиб тобора яқинлашишарди. Иттифоқо, Мавлонозода бир кўрган тушини хотирлади. Конигилда, Жаҳон ўланзорнинг гуллар тўфони қайнаб ётган чап томонида бўлса, Мавлонозода лолалар хирмони тошиб турган ўнг томонида... Ўшанда уларга йўлга бодраб ётган гуллар ҳалал берган эди. Бу гал эса ернинг

тагидан қайнаб чиққандай ўнлаб, юзлаб одамлар йўл беришмас, бу нарса икки ёшни боз ўртантириб юборарди.

— Пошшойим қаёққа шошиладилар? Жонига жиқ-жиқ! Биз бу ёқда-ку!...— деди кимдир. Бу Абумансур эди. У хушрўй қизни гапга солмоқчи бўлди. Самарқанд мудофаасида жасорат кўрсатган бу қизнинг Абубакр Калава дилбанди эканлигини билар, уни яхши кўриб қолганди. Жаҳон жавоб бериб улгурмади.

— Йигитларнинг ишига аралашманг, мулла!

Жаҳонни кўпдан кузатиб турган Ахий Жаббор шу ерда ҳозиру нозир эди.

— Йўлингдан қолмасанг-чи, гадо!— беписандлик билан деди Абумансур.— «Шайъан лиллоҳ»ингни айтиб юравермайсанми бир четкада! Садақангни олу жўнаб қол!

Ахий Жаббор кечагина ўзининг сипоҳи бўлган Абумансурга яқин келди-да, бошқага эшиттирмай аста қулоғига шивирлади:

— Оғзингни юм! Бўлмаса тухумингни тўртта қилиб қўямен!

— Нима дединг? Яна бир қайтар! Нима дединг?..

— Ўзини билмаган бетаъсирга гап таъсир қиладими?— деди қиз бирдан Ахий Жабборга.— Қўйинг! Садқайи гапингиз!

Қиз бир кулиб боқиб гадони подшоларга тенг қилди-ю, йўлга равона бўлди.

Абумансур тишларини ғижирлатганча Ахий Жабборга тикилди:

— Адабингни бермоқ лозим экан-ку... Мени ким деб ўйлаяпсен Мен Қозиқалон жанобларининг ўнг қўлидурмен! Мен сенинг кечаги сипоҳинг эмасмен! Сипоҳлар!

Дарров иккита сипоҳий етиб келди.

— Мана бу гадо тартиб бузмақда... Гапга кирмайдир. Қўлига кишан солинг! Зиндонга элтинг! Бу мени бугунги сайилда тартибни кузатишимни, шу ишга масъул эканлигимни билмайдир чоғи. Билдириб қўйинг! — Абумансур заҳархандали кулди.

— Яқинлашма!— таҳдид қилди Ахий Жаббор кишан солмоқчи бўлиб келаётган икки сипоҳийга.— Ўзи қўлим қичишиб турувди... Эҳтиёт бўл, кунингни кўриб қолма тағин! Шер боласи шер бўлур, душманлар ер бўлур!

Сипоҳийлардан бири Ахий Жабборга ёпишди, иккинчиси мушт тушириб қолди. Олдида одам борлигидан Ахий Жаббор бирор ёққа қоча олмади, мушт манглайига тузуккина тегди.

— Таваккал ту аллоллони деган эр, на толқону на қалқоннинг ғамин ер!— ғазабнок хайқирди тун салтанати фуқароси. У сипоҳийлардан бирининг қорнига тепди, иккинчисини калла қилди. Биринчи сипоҳий букчайиб қолди аммо иккинчиси яна бир мушт уриб улгурди.

— Сипоҳлар!— чақирди яна Абумансур. Тез етиб келган икки сипоҳий ҳам Ахий Жабборга ташландилар. Олатасир муштлашув бошланди. Абумансур фақат «Ур!», «Сол!» деб турарди, холос.

Қандайдир Аббос баҳодир пайдо бўлди. У гадонинг ёнига кириб, икки сипоҳийнинг қуймичига қаттиқ тепди. Манглайи ёрилган Ахий Жаббор ҳам ўзини ўнглади, рўпарасидаги сипоҳийнинг қангшарига қўйиб юборди. Бу орада Аббос баҳодир улоқтирган икки сипоҳий қайтиб келиб яна жангга киришиб кетди.

— Тўхтанг!— деди Мавлонозода. У тўполон бошланганини кўриб, Жаҳонни сал нарида қолдирди-да, ўзи буёққа чопди, яна иккиси мириқиб гаплаша олмадилар.— Нима тўполон?

— Мана бу гадо,— Абумансур Ахий Жабборни кўрсатди, — ўзини баланд олиб бир ожизага тегажоғлиқ қилмоқчи бўлди... Яхши гапга қулоқ солмади... Бор гап шу...

— Вой, аблаҳ...— хезланди Ахий Жаббор бундай юзсизликдан тили лол. Аббос баҳодир уни ушлаб қолди.

— Сиз?.. Сиз?..— Мавлонозода Аббос баҳодирни кўриб, бошқа сўз айтолмади.

— Мен қарасам...— хотиржам деди Аббос баҳодир,— Ахий Жабборни дўппослашмақда... Чопдим. Тун салтанати фуқароси бурчини адо этдим, холос. Фуқаролар биз бир жону бир танмиз... Ё гуноҳ қилдимми?

— Йўқ... тўғри қилдингиз...— дея олди холос, Мавлонозода. У Лой жангги тафсилотлари, Темур ҳақида яхшилаб сўраб оларди, чунки Аббос баҳодирнинг амири билан бирга эканлигидан бохабар эди. Аммо бунга фурсат бўлмади.

Шу асно Абубакр Калава билан Хўрдак Бухорийлар ҳам етиб келишди.

— Халқимизда, улусимизда ёмон бир одат бор, камонмерган!— афсус билан деди Сарбадорлар султони.— Катта сайил, тўй, хурсандчиликларда албатта бир кўнгилхирачилик чиқарадилар. Ё муштлашув бўлади, мана бунга ўхшаган, ё бирон нарсани ёқиб юборадилар, бузадилар, феъли чатоқлар. Қачон бизда бу одат қолади? Нега энди улуснинг хурсандчилигини ғурбатга айлантириш керак? Қачон бунга чек қўйилади?

— Ким чиқарди бу тўполонни?— сўради Хўрдак Бухорий. Ҳамма жим бўлди.

— Мен чиқардим...— жавоб берди Ахий Жаббор жимликни бузиб. Тун салтанати фуқароси кўрдики, агар ҳақ талашадиган бўлса, гап бориб Жаҳонга уланади, қизга Абумансур тегажоғлик қилгани очилади, майда-чуйда чиқади... Қизнинг шаънига тегадиган гаплар бўлади... Яхшиси қизни аяш керак, Ахий Жаббор, мен айбдорман деса ёпиғлиқ қозон ёпиғлиғича қолади...

Жаҳон нарироқда бутун айбни ўзига олаётган йигитнинг ҳимматига қойил қолганча қараб турарди.

— Шу чиқарди! Шу чиқарди! — тасдиқлади шоша-пиша Абумансур, ўзи тан оляпти-ку.

— Қўрқма, нокас!— деди Ахий Жаббор — Самарқанд мудофаасида ҳам фақат томдагиларга тош олиб бериб туришга ярадинг, холос. Биронта мўғул аскарининг бурнини чақа қилиб қўйганинг йўқ...

Ҳозир эса тўполоннинг сабабчиси мен... Сайилни мен буздим... Жазога тайёрман...

— Сарбадорлар расм-русуми кучга кирадир,— деди жиддий Абубакр Калава.— Шундай сайилни тўполонга айлантиргани учун тун салтанати фуқароси Ахий Жабборга ўттиз дарра урилсин!

Жаҳоннинг юраги увишди. Мавлонозода билан Хўрдак Бухорий ҳам бир нима дея олмадилар. Етиб келган Шаҳриёр воқеанинг бошида бўлмаганлигидан вазиятни тушунишдан ожиз қолди. Аббос баҳодир кутилмаганда Ахий Жабборнинг ёнига ўтди-да, қатъий деди:

— Мен фуқаролик бурчимни адо этгум бор. Ўттиз дарранинг ўн бештаси меникидир. Ўн бештаси менга урилсин!

Одамлар енгил сўлиш олдилар.

— Йўқ...— гапга Шаҳриёр аралашди.— Учга бўламиз. Ўнтаси меники...

— Бешга бўламиз! Олтитаси меники!— деди Шотабиб.

— Олтига бўламиз!— таклиф қилди Насафий.

— Ўнга бўламиз, султоний!

Ҳамма ялт этиб Мавлонозодага қаради. Жаҳон севганининг мардлигидан ичида суюниб кетди. Ахий Жаббор ҳайрат билан боқди, Абумансур бир сесканди.

— Уч дарра менга урилсин! Ахий Жаббор билан ғанимни бирга бартараф этдик, жазони ҳам бирга олурмиз! Душманимиз бирдир!

Хўрдак Бухорий Мавлонозоданинг олижаноблигига тан берди:

— Балли!— қувватлади у.— Хўп қилдингиз! Аммо ўн бешга бўламиз. Иккитаси менга урилсин.

Абубакр калава, сарбадорлар султони кишиларнинг ғаройиб якдиллигидан ҳам қувонди, ҳам ҳайратга тушди. Иш бундоқ бўлипти, эй феъли улуғлар! Бирлик! Бирлик Фароғатда бирлик, азиятда бирлик!

— Ўттиз бўлурмиз!— деди энди Самарқанд ҳокими гапни ҳазилга буриб, у нарсанинг орадан тезроқ кўтарилишини истарди.— Ҳар биримизга биттадан дарра тегадир. Аммо шарти: бу дарра ҳозир урилмайдир. Баски, ҳар биримиз бад иш қиладиган бўлсак, бир дарра насибамиз борлигини ёддан чиқармайлик!

Ҳамма дилсиёҳ воқеанинг бундоқ барҳам топганидан мамнун бўлди. Фақат Абумансурнинг кўзлари чақнади:

— Мен Қавомиддин қозикалонга не деймен? Қозихона сипойилари муштумзўрлардан озор чекиб қолаберадими? Ўттиз дарра не бўлур?..

Тун салтанати фуқароси Суқрот сўз олди:

— Мисрлик уламо, фозиллар фозили, оқиллар оқили, Ибн Маҳжурий, қуддиса сирруҳу ўзининг «Тарихи Маҳжурий» китобининг ўн учинчи фасл, қирқ биринчи саҳифасинда юқоридан бешинчи қаторда баён этмишларки, ишлатилмай қолғон ўттиз дарра қозикалоннинг ўзига насиб қилгай, деб ёзмишлар!..

Ҳамма қийқириб кулиб юборди. Жаҳон ҳам Суқротнинг сўзларидан маза қилиб кулди, ўнг қўли бармоқлари ҳавасни келтириб нафис лабларини ўпиб турар эдилар.

Суқротнинг сўзи бир кўприк бўлди-ю, барча яна томошани давом эттиргани айвон томонга юзландилар. Абумансур ўз сипоҳийлари билан майдоннинг дор тикилган томонига кетди.

Саҳнага энди машҳур Ниёз қизиқчи жўралари чиқишди. Одамлар уларнинг томошаларини ҳамиша ҳам орзиқиб кутардилар. Қизиқчилар хотинларнинг кийимларини кийиб олишиб, аёл тарзида намоён бўлишар, бу томошаларда умуман масхарабозлик унсурлари ҳукмрон, ичакузди гаплар кўп бўлади.

Томоша чилдирма жўрлигида ҳофизнинг «Қурбонинг бўлай» деган ҳазил қўшиғи билан бошланди. Саҳнада корфармо Талтайхон пайдо бўлди. Тўладан келган бу «хотин» ишораси билан сумалак байрамидан қайтаётган олтита «хотин» имомнинг дарвозаси олдида тўхтадилар. Хотинлар ипак кўйлакларда, «соч»ларини майда ўришган, «қош»ларига ўсма тортишган, юзларида чиройли холлари кўриниб турарди. Биринчиси — Беҳолхон, шиқилдоқ ушлаб олган, сочларини чамбар қилган япалоқ юзли «хотин». Иккинчиси — Тўкилдихон, бошида рўмол, бўйнида зебигардон тўкилай деб турибди. Гилам дўппи кийган Толмабўйинхон сочларини қирқ кокил қилиб ўрибди, бурнидаги булоқиси ўзига ярашган. Буралдихон ҳар ҳаракатида бир буралиб олади, сочлари эса товонига тушади. Нозландихоннинг турган-битгани ноз-истиғно, карашма, тиллақоши ўзидан ҳам нозлироқ жимирлайди. Ингичкабелхон синиб-нетиб кетишдан қўрқиб оҳиста қимирлайди, қўлидаги чилдирмани ҳам эриниб-гина чалади... Барчаси «Қурбонинг бўлай» лапарини айтишиб, ўйинга туша бошладилар.

Ўйин давом этиб турганда бирдан дарвоза очилиб оқ саллали, соқоли кўксига тушган имом (Ниёз қизиқчи) чиқиб келди.

— Бу нима шовқин?— зуғум ила сўради имом.— Олло-таолони дилига туккан, каломуллонинг измидан чиқмаган имони бутун бир бандаи солиҳ эшигида, бу не майнавозчилик? Ҳасбатанлиллоҳ, бас қилингиз!

— Имом ҳазратлари!— мурожаат қилди Талтайхон корфармо.— Ижозат берсалар, яна озгина ўйин-кулгу қилсак... Сиз томоша айласангиз...

Беҳолхон сассизгина деди:

— Лапар айтсак...

Имомга яқинроқ бориб қирқ кокилини теккизиб ўтар экан, Толма бўйинхон сирли шивирлади:

— Ўйин тушсак...

— Йўқ десангиз, на чора...— буралибгина деди Буралдихон, сочлари эса ер супурарди. — Йўқ десангиз...

— Наҳотки, йўқ десангиз?..

— Мурувватингизни дариғ тутманг, ҳазратлари!..

Хотинларнинг сўзларидан имомнинг кўнгли юмшади. Давра унга ёқиб қолди, лекин сир бой бермасликка уринди:

— Маъқул... Фақат битта лапар айтсангиз кифоя...

Хотинлар энди «Ёр, нималар дедим сизга» лапарини айта бошлашди.

Беҳолхой имомга қараб муқомлар қилди, Буралдихон ўтли нигоҳотди, Тўкилдихон хумор кўзларини тикди... Нозландихон, йўқ, ёнингизга бормайман, дегандай, имомга дам яқинлашиб, дам йироқлашар, Толмабўйинхон эса қошини учирар эди. Мусиқа сеҳрига берилиб кетган имом хотинлар билан баробар ўзининг ҳам тебранаётганини сезмай қолди. Ингичкабелхоннинг юрайми-юрмайми деб иккиланганлари унинг ҳам кулгисини қистатди. Хотинлар энди имомни ўраб олдилар. Имом завқи ошиб қўшиқ айта бошлади, кейин баб-баравар ўйинга тушиб кетди. Ўйин қизиганидан қизиди. Хотинлардан қолмасликка тиришган имом чарчаб, йиқилар даражага келди. Имом салласининг ечилиб чувалганига ҳам қарамай хушсурат Буралдихонни қучоқламоқчи бўлиб интилар, қўл чўзарди...

— Ҳа, кучоқлагингиз келмай ўлсин-а!— деди Талтайхон қўлидаги пуфак билан имомни енгилгина уриб.

— Кўнглингиз яна нималар тилайдир?..— Беҳолхон ҳам Талтайхонга қўшилди.

— Нотавон кўнгилга қўтир жомашов!— кулди Тўкилдихон.

— Ўзим кал, таъбим нозик... — эрмак қилди Толмабўйинхон.

— Кечалар хумор кўзинг жинни қиладир, найлайин!— хиргойи бошлади Нозландихон.

Қолганлар ҳам имомни масхара қилиб кулдилар, қўлларидаги пуфак билан уриб ҳайдаб, уйига киритиб юбордилар. Томошабинлар ичаги узилгудек бўлишиб, қаҳ-қаҳ отишарди. Фақат маҳалла имомлари: «Бетавфиқлар!», «Беномуслар!» деб норизолик билдирдилар.

Томошани кўриб турган шайхулислом Абулворис Самарқандий ёнидаги Жаммазабон девонбеги оша Қавомиддин қозига деди:

— Аҳли мусулмонни ўзига иқтидо айлагувчи бир шахсни, бандалар кўнглига имон уруғини сочгувчи бир зотни эл олдида бу қадар калака этмак қайси мазҳабда бордир? А?

— Сайил итмомиға етсун, мен аларнинг оёқларига таҳтакач боғлаб жазосини бердурурмен... Илло... хе-хе-хе!— Қозикалон шайхулисломга шундай жавоб қилди.

— Шайхулислом жаноблари!— Абубакр Калава кулгудан ёшланган кўзларини артаркан, жиддийлашди.— Қизиқчилар мусулмонларни ўзига иқтидо айлагувчи бир шахсни эмас, балки мусулмонларни гумроҳликка бошлагувчи ноинсофни калака қилдилар... Бандалар кўнглига имон уруғини сочгувчи табаррук зотни эмас, бандалар кўнглидаги имонни ғорат қилгувчи бебокни масхара этдилар...

Бошқа гапга имкон бўлмади, шу пайт бурғу чалиниб қолди. Энди ҳамма улоқ томошаси қилгани Кенгил ўланзорига равона бўлди.

МУҲАММАД АЛИ.

«ОБУНА-91»

«МУШТУМ»

МЕҲМОНИМИЗ

БИР МАСЛАҲАТ

Додасининг нархидаги газет-журнолга обуна бўлиш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Аммо бир амалдорни «уриб» чиқсангиз, у жумҳурият дўкончаларидаги барча «Муштум»ни сотиб олиши ва ҳеч кимга ўқишга бермаслиги ҳам тайин. Лекин Муштум бобо бу йўлдан бориб тирикчилик қилмайди. Холисанилло иш кўради. Кимки ҳақ гапга ўч бўлса «Муштум»га ёзилсин. Албатта, рост сўзнинг қимматли ҳам, ҳиммати ҳам баланд бўлади. Айниқса, «Муштум»да ростни айтиб қўйганнинг ҳаёти қимматга тушганини ҳамма ҳам билавермайди.

Мухбирнинг ҳақ гапига ҳақни қидирган камбағал қайишади. Афсуски, у «Муштум»га обуна бўлишни истаса ҳам, қўли калталик қилади. Ана шунда бадавлат жамоа ва давлат хўжаликлари корхона ва турли-туман жамғармалар уларга ўз ҳисобидан ёрдам берса, ҳайт деган туяга мадор дегандек...

Бу маслаҳатга нима дейсиз? Агар «лаббай» деб жавоб берадиганлар бўлса, бизга ёзиб юборишсин. Мажалламиз саҳифасида ташаккуримизни баён айлаш фикримиз бор.

Унвонимиз: 700083, ГСЖ, Тошкент. «Правда» газети кўчаси, 41-уй. «Муштум» мажалласи идорасига.

«Муштум»га обуна бўлишни унутманг. Обуна баҳоси: Бир йилга — 18 сўм, 6 ойга — 9 сўм.

Индекс 75322.

ЗАМОНАСОЗ

Хафа бўлма, ука. Танқид— кўпга келган тўй. Индамасанг ютасан. Оғзингни очдинг — аждаҳонинг комига тушасан. Жинқарча мухбирдан тортиб, она сути оғзидан кетмаган тирранча ходиминггача бошингда ёнғоқ чақади. Яхшиси гўнг бўл. Замон-замон танқиднинг замони. Тишингни тишингга босгину, билганингни қилавер. Ўрмонга ўт тушса, хўлу қуруқ баравар ёнади. Агар текшириб-пекшириб ўтиришса, ўша танқид қилганга айбни ағдариб туравер. Бир кун алжирайди, икки кун алжирайди, бор ана томоғи қуригунча алжирасин.

Болта тушгунча кунда дам олади. Унгача сан орқа-вoротдан ишингни ўнглаб олаверасан. Улар алжираганн билан сан ўрнингни эллик мингга сотиб олганингни тушида кўрибдими? Силкитиб кўришади-да, миқ этмаганингдан кейин таги бақувват экан деб қўл силтаб кетишади.

Хафа бўлма, ука. Ҳозир танқид замони. Сенга мен бир нима десам хафа бўл. Гапирган гапириб, чориғини судраб юраверади. Ошкоралик, демократияси шу, ука. Балки яна юқорироқ, ёғлироқ жойга оларман. Қўқимбойдан борми? Йиғиб туравер-чи. Сан бир нарсани тушуниб ол. Ҳозирги танқидлар золдан чиққанча, кейин у қулоқдан кириб, бу қулоқдан чиқиб кетади. Текширадиган борми, бу тўс-тўполонда. Кўпчилик олдида бир-икки мен танқид қилсам, ўзингга олма, замонасозлик-да. Аммо жойинг ўзгармайди, ман бунга кафил.

Қутби НОСИРОВА.

ҲАРАКАТДАГИ ЭШИК

ШИНГИЛ ҲАЖВ

Эшик очилди, ўқитувчи кирди. Дарс бошланди.

— Василий Шуйскийнинг соқол-мўйлови қиртишлаб олиниб, умрбод монахликка юборилди. Шундан кейин...

Эшик очилди. Ҳамма қаради. «Меҳнат» муаллимининг боши кўринди.

— Кечирасиз, Сафарбой ака, ўғил болалардан олти дона керак экан. Директор айтди. Сал бақувватроқлардан бўлсин.

Бақувват болалардан олтита танланди. Чиқишди. Эшик ёпилди. Дарс давом этди.

— Шундай қилиб, Смоленск босқинчилар қуршовида...

Эшик очилди. Остонада давоматни текширувчи кўринди.

— Узр, домла, бор-йўқларини...

Давомат аниқланди. Эшик ёпилди. Дарс давом этди.

— Шаҳар тўрт ой қамал қилиб турилди. Боярларнинг хоинлиги туфайли...

Эшик очилди. «Тескари шапалоқ» пайдо бўлди.

— Кейинги соатда бўшмисиз? Биз ўшатта бўламиз. Қўшворайми? «Ҳалиги»-ям келаман деди...

Эшик ёпилди. Дарс давом этди.

— Шундай қилиб босқинчиларга қарши курашда...

Эшик очилди. Яна давоматни текширувчи кўринди.

— Танаффусда йиғилишга кирар экансиз.

Эшик ёпилди. Дарс давом этди.

— Майдон ўликка тўлди. Шаҳар аҳли...

Қўнғироқ чалинди. Эшик очилди...

Абдураҳмон ЖЎРАЕВ.

ДАЪВАТНИ ЭШИТМАГАНЛАР УЧУН

17 ноябрь куни жумҳурият газеталарида Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлиги матбуот бюросининг ЎзТАГ орқали берилган хабари эълон қилинди. Бу хабарда ҳарбий анжомларни, қурол-яроғ ва ўқ-дориларни сотиш билан шуғулланган йирик гуруҳ қўлга олингани маълум қилинганди. Хабар сўнггида шу нарсаларни сотиб олган шахслар бу хавфли буюмларни ихтиёрий равишда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига топширишга даъват этилган эди. Айтмоқчи, жумҳурият парламенти яқинда қабул қилган Ўзбекистон ССЖ қонуни бундай шахсларни жиноий жавобгарликдан озод қилади.

Афсуски, бу даъват ҳаммага ҳам етиб бормади. 20 ноябрда юз берган ҳодисалар тўғрисидаги оператив маълумотномада шундай фактлар ҳам келтирилган. Тошкент шаҳрининг Қорасув даҳасида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган В. Хачатряннинг хонадонидан пулемёт стволи, иккита жанговар радиостанция, аккумулятор батареяларини зарядлайдиган иккита қурилма, автоматнинг иккита найза-пичоғи, тунда фойдаланиш учун мосланган иккита оптик мўлжаллагич, ниқобланиш либоси топилди ва тортиб олинди.

Тошкентдаги кооперативлардан бирининг раҳбари И. Бутернинг (бошланғич терговга зарар келтирмаслик мақсадида барча номлар ўзгартирилди) уйидан эса иккита Марголина тўппончаси, «Вальтер» ва Макаров тўппончалари ва уларнинг ўқдонлари топилди.

Чирчиқ шаҳар ижроия комитети ички ишлар бўлимининг ходимлари қурол ўғирлаш билан боғлиқ жиноий ишни тергов қилиш чоғида ана шу нарсаларни топишди.

Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлиги яна ғайриқонуний сотиб олинган ҳамда рўйхатга олинмаган қурол ва ўқ дориларни сақлаётганларга мурожаат қилади: бу нарсаларни дарҳол ва ихтиёрий равишда милиция идораларига топширинг. Бошингизга кулфат тушишини кутманг. Бизнинг хавфсизлигимиз тўғрисида ғамхўрлик қилувчи қонун шуни талаб этади.

Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлигининг матбуот бюроси

«МЕНЕЖЕР» БЎЛИШНИ ХОҲЛАЙСИЗМИ?

Ўзбекистон ССЖ «Билим» жамияти бошқарувининг узлуксиз таълим марказида қурилиш комплекси раҳбар ходимлари ва мутахассисларини қайта тайёрлаш ҳамда малакасини ошириш тармоқлараро олийгоҳининг менежерлар тайёрлаш маркази ва «Интервосток» ижтимоий-иқтисодий фирмаси ўзаро ҳамкорликда кордомон(бизнесмен)лар мактабини яратишди.

«Менежер» йўналиши бўйича гувоҳнома (диплом)га эга бўлишни хоҳловчилар тўққиз ҳафта мобайнида менежмент ва маркетинг асослари, бозор бошқарувининг дастлабки усуллари, хусусий эгалик ва шу каби фанлар ўрин олган дастур бўйича таҳсил олишлари керак: Барча турдаги корхона ва ташкилотлар ўз вакилларини йўлланма орқали ушбу мактабга юборишлари мумкин. Битирувчиларга инглиз тили ҳам самарали ўқитилади ва бу ҳақда гувоҳномага белгилаб қўйилади. Уларни чет эл фирмаларига малака ҳосил қилиш учун маълум муддатга юбориш ҳам кўзда тутилган.

Бундан ташқари битирувчиларга шу соҳага оид қонда ва усуллар битилган ҳужжатлар тўплами бериладики, бунинг ёрдамида улар кичик, ижарачи корхоналар тузувчиларга керакли маслаҳатлар бера олиш имкониятига эга бўладилар.

Юксак малакали мутахассислар бўлажак кордомонларга ютқизиқсиз тадбиркорлик билимларини беришга иштирадилар. Хилма-хил маданий-соғломлаштириш дастури асосида ўқитиладиган бу мактабда билим олишни истовчилар 41-16-80: 44-21-66 рақамларига қўнғироқ қилиб, керакли маълумотлар олишлари мумкин.

Ш. РУСТАМОВ,

Суратларда: кордомонлар мактаби раҳбарининг муовини Х. Зуфаров (ўнгдан иккинчи) ўқитувчилар билан режаларини ўртоқлашмоқда: билимгоҳнинг дастлабки талабалари.

Суратказ Д. АҲМАД.

ИЖОДИНГИЗГА БАРАКА

Ўзбек тилига давлат мақоми берилиши муносабати билан жойларда бирмунча кўзга кўринарли тадбирлар амалга оширилмоқда. 1991 йилнинг январь ойидан бошлаб илк бор, ўзбек тилида «Олмалиқ ҳақиқати» рўзномасининг муттасил чоп этилиши шаҳарликлар учун муҳим янгилик бўлди. Олмалиқ шаҳар фирқа ва ижроия қўмиталари ҳамда халқ депутатлари шаҳар кенгашининг нашри бўлмиш ушбу рўзномага обуна қилиш ҳозир айни қизғин паллададир.

Рўзнома ижодкорлари муштарийлар эътиборига шаҳардаги ютуқ ва камчиликларни, ажойиб кишилар ҳаётини, меҳнатини, аҳолининг қувонч ва хасратларини ўзида акс эттирган мақолалар эълон қилиб боришни режалаштирганлар. Шунингдек обуначилар «Олмалиқ ҳақиқати» саҳифаларида ўзларини, қўни-қўшниларини, бирга меҳнат қилаётган дўстларини, қадрдон шаҳарларининг бой тарихини, қадимий обидаларини ва қизиқарли воқеаларини ўқийдилар.

Яқинда шаҳарнинг «Кимёгар» маданият саройида хайрия базми бўлиб ўтди. Икки кун давом этган бу тадбирда шаҳар бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг Абдусаид Турдиев, Абдумалик Ҳасанбоев, Абдунаби Сарбоев, Рўзибой Ҳакимов каби жами 20 га яқин ижрочи ёшлари ўзларининг чиқишлари билан мухлислар олқишига сазовор бўлдилар. Санъаткорлар орасида ижрочи ёшларнинг «Камолот-90» кўрик-танлови қатнашчилари кўпчиликни ташкил этди.

Рўзномага бу тадбирнинг нима алоқаси бор, деб сўрашингиз мумкин. Гап шундаки, хайрия базмидан тушган 1400 сўм пулга кўп фарзандли, кам даромадли оилалар, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, байналмилалчи жангчилар «Олмалиқ ҳақиқати» учун бепул обуна қилиндилар.

Янги рўзномага ёзилиш давом этмоқда. Ҳозирча шаҳарнинг 2500 аҳолиси «Олмалиқ ҳақиқати»га обуна бўлишга улгурдилар. Ишонамизки, бу рақам обуна муддати тугагунга қадар янада ошади.

Рўзноманинг ёш қаламкашларига ижодий баркамоллик тилаймиз.

Р. ШОЖАЛИЛОВ.

ЁШ МУСИҚАЧИЛАР— КЎРИК ҒОЛИБЛАРИ

Пойтахтимиздаги Успенский номли мусиқа мактабида қобилиятли мусиқачилар сафи ортиб бормоқда. Улардан бири 6-синф ўқувчиси Фазлиддин Ҳусанов бу йил Ҳамид Олимжон туғилган кунининг 80 йиллигида Москванинг колонна залида фортепьяно чалиб концерт кўрсатди. Машҳур мусиқа бастакори Сайфи Жалилнинг «Токката» пьесасини ижро этган Фазлиддин у ердан ёрлиқлар билан қайтди. Мактабнинг Улуғбек Полвонов, Ильмира Нуралиева сингари талабалари эса Ўрта Осиё ва Қозоғистон ёш ижрочилар кўрикларида қатнашиб совринли ўринларни эгалладилар. Айни пайтда Эльдор Небольсин, Лалитта Рўзиматова каби ўқувчилар Германияда ўтадиган концерт сафарига ҳозирлик кўришмоқда.

Камер оркестри иштирокчилари Новосибирскда ўз ниҳоясига етадиган халқ оғзаки ижодиёти III фестивалида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Мусиқа даргоҳида талантли ёшларни тарбиялашда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Тамара Афанасьевна Попович ҳамда Владимир Борисович Мемерларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда.

Д. ИЗАТИЛЛАЕВА.

ҲАР БИРИНИНГ ЎРНИ БЎЛАКЧА

Тошкент шаҳар Куйбишев ноҳиясидаги 241-ўрта мактабда мингдан ортиқ ўқувчи таълим-тарбия олади. Уларга ўнга яқин миллат вакиллари дарс беришмоқда. Муаллимлар орасида кўп йиллик тажрибага эга бўлганлар ва ёш ўқитувчилар ҳам бор.

Бу йилги янги ўқув йилида кўпгина ота-оналар ўғил-қизларини мактабга олиб келишди. Улардан бири директор хонасида ўтирган аёлга мурожаат қилди:

— Фарзандимни Шоирахонга бермоқчийдим, ўша муаллимни кўрсам бўладими?

— Қайси Шоира?

— Бошланғич синф ўқитувчиси экан-ку?

— Фамилиясини биласизми?

— Исмоилова.

— Ана энди аниқланди, ҳозир топамиз-да, — деди аёл ва ўша ўқитувчини чақириш учун кетди.

Аниқланишича, мактабда адаш исмлилар анчагина экан. Шоира Эртоева, Шоира Исмоилова, Шоира Назарова, Шоира Акбарова, Назира Иброҳимова, Назира Шодмонова, Назира Одиловалар шулар жумласидандир. Улардан ҳар бирининг мактабдаги ўрни ҳам бўлакча, ҳурмат-эътиборлари ҳам ўзгача. Ўқитувчилик касбини улуғлаб, авайлаб-асраб келаётган бу адаш-муаллим устозларнинг ҳар бири шогирдларига атрофлича таълим бериш, уларни замонамизга муносиб кишилар қилиб етиштиришни ўз олдиларига мақсад қилиб олганлар.

Ана шулардан бири Шоира Исмоилова. Унда ўқитувчиликка ҳавас мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ уйғонди. Ўнинчи синфни тугатиб, 1969 йили В. И. Ленин номли жумҳурият ўқитувчилар билим юртига кирди. Бу даргоҳни битирганидан сўнг Тошкент давлат педагогика олийгоҳининг тил ва адабиёт куллиётини сиртдан ўқиб битирди.

Мана, ўн етти йилдирки, ўзи севиб танлаган муаллимлик касбини улуғлаб келаётир. «Бошланғич синф ўқувчиларини ўқитиш ҳам оғир, ҳам фахрли, — дейди Шоира Исмоилова.

Ўқитиш методикасини яхши ва пухта сингдириб олган ёш ўқитувчи синфидаги ҳар бир ўқувчининг характерини атрофлича билиб олгани учун унга қандай муносабатда бўлишни ўрнига қўймоқда.

Шоира ҳар бир дарсга пухта ва атрофлича тайёргарлик кўради, кўргазмали қуроллардан кенг фойдаланади.

Т. УНАБОЕВ.

● *Маҳаллалар ҳаётидан*

ҲАМЖИҲАТ БЎЛИБ ИШЛАЙМИЗ

АҲОЛИ БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

БУ МАҲАЛЛАДА таниқли олимлар, ноҳия раҳбарлари, халқ депутатлари, ҳуқуқ-тартибот ходимлари билан тез-тез учрашувлар ўтказиб турилади. Айниқса, яқин вақтлардан бери маҳалла қўмитасига Шуҳрат Жалолов бошчилик қила бошлаганидан бери, ишлар анча жонланиб кетди. Ана шундай ибратли тадбирлардан навбатдагиси куни кеча «Бодомзор» маҳалла клубида ўтказилди.

Аҳли жамоа бундан олдин бўлиб ўтган учрашувдан бери қандай ўзгаришлар бўлгани, талаблар қандай бажарилаётгани хусусида қизиқишди ва турли мавзулар бўйича саволлар билан ноҳия мутасаддилари — ижроқўм раиси А. Қосимов, ноҳия прокурори С. Норхўжаев, халқ судининг раиси Р. Абдуҳасанов, балоғатга етмаган ёшлар билан ишлаш инспекциясининг бошлиғи В. Афанасьева, ноҳия ҳарбий комиссари Ю. Кужепов, Ўзбекистон халқ депутати А. Юсупов ва бошқа ўртоқларга мурожаат қилдилар.

Дастлаб сўзга чиққан халқ депутати Акбар Юсупов депутат сифатида олиб бораётган ишлари хусусида гапириб, асосий эътиборни бозор иқтисодиётига ўтиш ва бу шароитларда аҳоли турмуш даражаси қандай кечиши масалаларига қаратди.

Шундан сўнг ноҳия ижроқўмининг раиси Адҳам Қосимов сўз олди:

— Ижозат берсангиз, ноҳиямизда нима ишлар қилинаётгани, яқин вақтларга мўлжаллаб қўйилган тадбирларимиз хусусида бироз тўхталиб ўтсам,— деди у.— Хабарингиз бор, ноҳия Советининг сессиясида барча жамоалардан тўпланган талабларни бирлаштириб, «Маҳалла» дастурини қабул қилганмиз. Бажарилиши мумкин бўлган 400 дан зиёд энг долзарб талабларни ўз ичига олган, жуда катта ҳаракат дастуримиз бўлган бу ишларни рўёбга чиқариш учун, ноҳия бюджетидан қанча маблағ кетишини ҳам ҳомчўт қилиб кўрдик. Бунинг учун жами 2,5 миллиард сўм маблағ сарфлашимиз зарур бўлар экан.

Ўзингизга маълум, ҳозирги кунда ҳамма нарса тақчил, камёб бўлиб турибди. Гоҳ қурилиш хом ашёсини изласак, бизни гоҳ бошқа етишмовчиликлар қийнайди. Қисқаси, биз ана шу дастурни рўёбга чиқариш учун навбати билан бажариладиган ишлар режасини йилларга бўлиб, тақсимлаб чиқдик. Беш йил мобайнида босқичма-босқич режалаштирилган ишларни амалга ошириб борамиз. Сизнинг маҳалладан тушган талабни ҳали амалга оширолмаган бўлсакда, лекин ноҳиямиздаги бир қатор маҳаллаларда анчагина ишларни амалга оширдик.

С. Асқархўжаев, нафақахўр: — Ўртоқ раис, янглишмасам, 1989 йили ҳам ана шундай дастур тузилган эди. Афсуски, қилиниши лозим бўлган ишларнинг бари қоғозда қолиб кетди. Сиз айтаётган дастурингиз ҳаётга татбиқ этиладими, ё бу ҳам?..

А. Қосимов: Ўйлайманки, бу дастурга киритилган барча тадбирлар амалга ошиши керак. Негаки биз, боя таъкидлаб ўтганимдек, бажарса бўладиган талабларнигина саралаб олганмиз.

Ш. Жалолов, маҳалла қўмитасининг раиси:— Бугунги учрашувимиздан мақсад мана шу бир йил мобайнида ижроқўм томонидан бизга қандай амалий ёрдам кўрсатилганини аниқлаб олиш эди. Мана, ҳурматли ижроқўм раиси айтиб ўтдиларки, «Бодомзор» маҳалласининг талаби келгуси йилдан бажарилар экан. Демак, ҳали бизнинг маҳаллага қиё боқишнинг вақти келмабди. Ноҳиядаги айрим мактаблар иши бироз яхшиланди, дейилди. Такрор бўлса ҳам айтай, ўзимизнинг мактабни олайлик, ҳамон болаларимиз лой кечиб юришибди. «Болалар — бизнинг келажагимиз» деймизу, аммо ишларимиз у қадар яхши эмас. Кўплаб болаларимиз сариқ, ҳар хил юқумли ичак касалликлари билан оғришяпти. Шунинг учун мактабларда, боғчаларда санитария-гигиена ишларини кучайтиришни, мактабларни тез-тез текшириб туришни мақсадга мувофиқ деб биламиз. Ошхоналардаги санитарияга хилоф вазият ҳақида гапириш эмас, бонг уриш керак. Буларга газета саҳифаларида ҳам кўпроқ аҳамият берилишини илтимос қилардим.

Маҳалла оқсоқолларидан бири бўлган Ҳожиддин ота Зиёев ёшлар, балоғатга етмаган болалар билан иш олиб борувчи комиссия фаолияти билан қизиқди.

Ана шу ишлар билан шуғулланувчи катта инспектор Риҳсихон Эргашева ўзига бириктилган маҳаллалардаги вазият билан аҳли жамоани таништирди.

Учрашувда сўзга чиққан Киров ноҳияси ички ишлар бўлимининг бошлиғи М. Т. Отбосаров юқоридаги мавзуга атрофлича тўхталиб, ноҳиядаги ҳозирги аҳвол ҳақида қисқача гапириб ўтди.

— Сўнгги пайтларда, айниқса, ёшлар ўртасида жиноятчилик ўсиб бораётгани хусусида Муҳиддин Тўлаганович куюниб гапирар экан, бир қанча мисоллар келтириб ўтди. Ноҳиямиз аҳолиси 360 минг кишидан ошиб кетган. Ана шу аҳолига бор-йўғи 470 милиция ходими хизмат кўрсатади,— деди у пировардида. Аҳоли истиқомат жойларидаги ишларни олиб борадиган ҳар бир ходимимиз зиммасида беш-олти баравар ортиқча вазифа бор. Кадрлар эса етишмаяпти. Ҳозир одамлар чиройли гапиришга ўрганиб қолишган. Бизда қизиқ бир одат бор. Бирон-бир тартибсизлик бўлдими, дарҳол милиция, прокуратура қаёққа қараяпти, деб айюҳаннос солинади. Мен бу ерда бўладиган учрашувни кеч билиб қолдим. Бўлмаса, шу маҳаллалик тартиббузарларнинг ўзини ва ота-онасини ҳузурингизга чақиртириб, биргаликда юз-кўзига гапирган бўлар эдик. Мана, боя маҳалла раиси айтиб ўтди. Муаллимлар ўқувчилардан ҳайиқадиган бўлиб қолган, деб. Бунга нима сабаб? Сабаби маҳаллачилик, андишага бориш. Қани айтингчи, бирон марта ўшандай зўравон болаларни чақиртириб, чора тадбир кўрилганми? Ўртоқлар, бу йилнинг ўзида 150 дан зиёд ёш болаларни қамадик. Бирнечасини очиққа қўйиб юбордик. Биз шундай қилмасак, эртага юзлаб ўспиринларни пешонасига судланган, қамалган, деган қора тамғани босиб қўямиз-ку, унда келажагимиз нима бўлади? Уларни қамашдан олдин, тарбиялаш керак. Мен ана шундай учрашувлар бўлса, ҳамиша жон деб келаман. Ҳамма ишларимни ташлаб бўлса ҳам келаман, керак бўлса суд ҳам, прокурор ҳам келади. Жиноят қилган болаларнинг ота-онасини чақирайлик, биргаликда шу ернинг ўзида чорасини кўрайлик.

Мен милицияни айбсиз демоқчи эмасман. Бизда ҳам камчиликлар тиқилиб ётибди. Келинг, шу йиғилишларимиздан кўзланган мақсад бўлсин. Биргаликда ҳаракат дастури тузиб олайлик-да, фаол амалга оширайлик.

Шу куни сўзга чиққан ноҳия ҳарбий комиссари Ю. А. Кужепов, ноҳия ижроқўми раисининг муовини Б. З. Ортиқхўжаев, ноҳия халқ таълими бўлимининг вакили Ш. Б. Хўжаева, 105-мактаб илмий мудири Н. Раҳимова аҳли жамоа вакиллари С. Асқархўжаев, Б. Қосимов, У. Хўжаев, Э. Маҳкамов ва бошқаларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтардилар.

М. МИРАЛИЕВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Суратларда: учрашувдан лавҳалар.

Суратчи Д. АҲМАД.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ПИРИ-БАДАВЛАТ ОИЛАЛАР

ОСТОНАДА ТУРИНГ, ОЛАМ ЁРИТИБ...

УЙ ТЎРИДА икки момо. Ҳамробибй — юз икки ёшдалар. Мубор ая эса тўқсондалар. Қўша-қўша келинлар, суқсурдек жувонлар, паҳлавон ўғлонлар, попукдек қизчалар, мўрмалаҳдай жажжи набирачалар оғушида ўз бахтиёрликларидан энтиккан икки кампир дуога қўл очдилар ва сўзларининг ниҳоясида Наима исмли аёлни алқашга тушадилар:

— Ҳам қизимиз, ҳам келинимиз Наимахон омон бўлсин, эзгуликда барпо этган хонадони бахтга тўлсин, танижони соғ бўлиб, фарзандлари қобил бўлсин, узоқ-яқин ҳавас қилган саодати комил бўлсин, уйларидан ҳеч қачон файз-барака аримасин, қўшганига кунда ёқиб, юз ёшгача қаримасин...

Момолар тилидан бол томиб, миннатдорчилик сўзларини кимга қарата айтишяпти? Наима degани ким ўзи?

Ҳа, пойтахтимизнинг Куйбишев ноҳияси Аҳмад Югнакий мавзеси 18-уй 12 хонадонида истиқомат қилувчи каттакон бир оила даврабошисининг исми баайни ана шундай. Қаҳрамон она — Наима Тешабоева ўн бир фарзанднинг волидаси. Икки келин, уч куёвга қайнона. Ўн тўрт набирага суюкли бувижон.

Ҳар ким ўз тақдирининг меъморидир. Донолар айтган бу гапларда қанчалар чуқур маъно бор. Наима опа ҳам ўттиз йиллик умри давомида ўз тақдирини ўзи яратди, асраб-авайлади, гулларга буркади. Мактабда ўқиди, билим юртини тугаллади. «Малика» трикотаж бирлашмасида кўп йиллар ҳалол ишлади. У ҳамма нарсанинг асоси — меҳнат деган нақлга астойдил амал қилди. Ҳаётда муносиб, ёнар юлдуз каби из қолдиришга ҳаракат қилди. Эрга садоқатли завжа бўлишга, фарзандларига муқаддас «каъба» бўлишга интилди. Сув келса симирди, тош келса кемирди. Ҳар кун, ҳар соат, ойлар ва йиллар давомида ўз оиласида мангу чироқ бўлиб порлади. Босиқ ундай босиқлик, ҳаловатбахшидалик, ширинзабон дилдорлик, ҳамдам-ҳамқадамлик, меҳру-мурувватлик, вазмин висолгўйлик, покдомон ҳавасмандлик, дарди дилкашлик сингари фазилатлари билан у қариндош-уруғлар, хешу ақраболар, қуда- андалар, келин-кечаклар, бола-чақалар даврасида ўзининг «ОНА» деган улуғвор номини барқарор этди.

— Мен ёшликда девор ошиб топган умр йўлдошимдан, юз йилда ҳам жанжалга тоби йўқ жазманимдан, қўш қўллаб ҳурмат қилувчи жуфти ҳалолимдан абадий розиман, — дейди хонадон отахони, Тошкент шаҳар ёғочни қайта ишлаш корхонасининг муҳандис-инспектори Аҳмаджон ака Тешабоев, — Акам Пўлат Тешабоев ҳар доим пешонангга заб аёл битилган экан-да, деб ҳавас қилиб гапирадилар. У киши ҳақлар, пешонамдан ўргилай...

Отанинг гапларига фарзандлар мириқиб кулишади. Наима ая қизаринқираб ерга қарайди. Ўғил-қизлар келиб, унинг юзини силайди, бағрига босади, она қўлларини ўзларининг ёноқларига суртишади. Мухтабар, Бахтиёр, Равшан, Барно, Азиза, Баҳром, Марҳабо, Маннопжон, Улуғбек, Дилфуза, Фарход, Даврон... Улар шунчалик кўпки, исмларини бирдан топиш ҳам қийин.

Наима ая хонадонида яқинда бир хурсандчилик бўлди. Фотима ва Хусан — эгизаклар дунёга келди. Эрта-индин бу оилада яна катта тантана бўлади: Совет Армияси сафларидаги хизматини омон-эсон тугатган Ойбек оила бағрига қайтиб келади. Ўшанда Наима опа уни кўксига босиб, ширин-ширин юзларидан тўйиб-тўйиб ўпади.

Қисқаси, бу оилани чиндан ҳам пири-бадавлат десак маҳоват қилмаган бўламиз. Чунки бу оиланинг шундай ажойиб моможонлари, опахонлари, шундай бузрукvor отахони, неча-неча ака-укалари, эгачи-сингиллари бор. Уларнинг хизматида бахти баркамол онахон — Наима ая. Кимки шу хонадонга ташриф буюрса, бўсағада туриб ўша Наима ая кутиб олади. Ўша аёл остонада туриб олам ёритади:

Остонада порлаб турган, қуёшимиз онадур,
Унга бир зум интиқ боқсак, дил меҳримиз қонадур.
Ҳар хонадон жаннат бўлса, фариштаси онадур
Фарзандим деб ўша она минг ўчиб, минг ёнадур.
Она сўзин мағзини чақиб кўринг, дўстлар,
Она кўзин тубларига боқиб кўринг дўстлар.
Жаҳон узра шамси-қамар шул зот эрур, дўстлар,
Инсоният учун мангу ҳаёт эрур, дўстлар!..

Р. УМАРОВ.

Суратда: Наима ая (ўнгдан биринчи) оила аъзолари даврасида.

А. МАЛЬЦЕВ сурати.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

«ЎСАРФИЛЬМ» ОЛИЙ КИНОМАКТАБИ

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ!

«Ўсарфильм» олий киномактабининг кинорежиссура бўлими аспирант-талабаси Саид Ўсар Бек илмий ижодий изланишлар олиб бориб ва тажрибалар ўтказиб,

жаҳонда биринчи бўлиб «ТЎЙ» номли КИНОТЕРАПЕВТЛИК ўқув кинофильмини суратга олаяпти.

«Тўй» номли шифоловчи ўқув кинофильмининг олий мақсади Сизларнинг ва бизларнинг мажруҳ руҳларимизга малҳам бўлиб, таскин бериш ва даволашдир.

«Тўй» кинофильми Сизларни даволаш билан бирга яширин имкониятларингизни ҳам рўёбга чиқаради.

Дардларингиздан фориғ бўлмоқ истасангиз, Сиз 5 (беш) кун мобайнида бир мартадан «Тўй» ўқув кинофильмини томоша қилиб, сеансларни қабул қилсангиз кифоя.

Соғлом кишилар эса, саломатликларини мустаҳкамламоқ учун 5 (беш) кун мобайнида бир мартадан «Тўй» кинотерапевтик фильмини кўришлари мумкин.

Доимо соғ-саломат бўлингизлар!

Саҳналаштирувчи кинорежиссёр, «Ўсарфильм» муаллифи ва президенти — Саид Ўсар БЕК.

Бизнинг эшигимиз Сизлар учун доимо очиқ: 700000, «Ўсарфильм», Тошкент, Ленинград кўчаси, 48-уй. Телефон: 32-01-29 (навбатчилик туну кун).

САНЪАТ ИХЛОСМАНДЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН

АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИ ҚОШИДА ТЕАТР ВА МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИГА

КИРУВЧИ ЁШЛАР УЧУН

3 ОЙЛИК ВА 6 ОЙЛИК ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИНИНГ СИРТҚИ, КЕЧКИ ВА КУНДУЗГИ БЎЛИМЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Тайёрлов курсига қабул қилинганлар саҳна нутқи ва ҳаракати, клуб сценарийси ва режиссураси, актёрлик маҳорати ва режиссура (этюд, масал, шеър, ҳикоя, монолог), **рақс, пластика, қўшиқ, драматик асар таҳлили, театршунослик асослари, «Ўзбекистон театрларида» туркум лекциялари ва иншо ёзиш малакасини ошириш машғулотлари бўйича тайёрланадилар.**

Практик машғулотлар катта саҳналарда ва Ўзбекистон телевидениесининг кўрсатувларида қатнашган ҳолда олиб борилади.

МАШҒУЛОТЛАРНИ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИНИНГ МАЛАКАЛИ ЎҚИТУВЧИЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ЕТАКЧИ РЕЖИССЁРЛАРИ ОЛИБ БОРАДИЛАР.

Олти ойлик курсни тамомлаганларга имтиҳонлар асосида ГУВОҲНОМА БЕРИЛАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР ҲАММА БЎЛИМЛАРДА 4 ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.

Қабул ҳар куни соат 16 дан 21.00 гача.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Авиасозлар шаҳарчаси, Лисунов кўчаси, Авиасозлар маданият саройи, 2-қават, 90-хона. (Транспорт: 23, 15, 48, 72, 6, 161, 103-автобуслар, 3, 13-трамвайларнинг «Маданият саройи» бекати). Телефон 96-55-81.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Сешанба

27 НОЯБРЬ

ЎзТВ I

11.30 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 12.00 Телефильм. 12.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 13.00 Оила сирлари. Бадиий фильм. 18.05 Янгиликлар. 18.10 Мультфильм. 18.20 Ўзбек тилини ўрганамиз. 18.50 Томорқа хўжалиги истиқболи. 19.30 «Ахборот». 19.50 Орол яшаши керак. 20.30 «Ахборот». 20.50 Байрам тароналари. 21.30 «Время». 22.00 Байрам тароналари. Давоми.

ЎзТВ II

19.05 Бу оқшомда. 21.15 Телефильм.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ

21.30 «Время». 22.00 Концерт. 23.00 Игорь Ильинский. Ҳаёт сабоғи. Бадиий фильм.

МТ I

7.00 «120 минут». 9.00 Мультфильм. 9.25 Клим Самгиннинг ҳаёти. Бадиий фильм. 12-серия. 10.35 Концерт. 10.55 Альманах. 12.55 Коллаж. 13.00 «Время». 13.40 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида. 13.55 Концерт. 16.10 «Биз қандай дам оламиз» туркумидан. 16.40 Мультфильм. 17.20 Ҳужжатли фильм. 18.00 «Югославия. ҳақиқат они». 20.00 Мультфильм. 20.20 Клим Самгиннинг ҳаёти. Бадиий фильм. 12-серия. 21.30 «Время». 22.00 Концерт. 22.20 Шахмат бўйича жаҳон чемпионатида. 22.35 Россиянинг парламент хабарномаси. 22.50 «Сўз». 00.50 ТЯХ.

МТ II

9.00 Эрталабки бадан тарбия машқлари. 9.15, 10.05 Табиат сирлари. 9.35 Француз тили. 10.25 Фильм-концерт. 10.55 Кичик концерт. 11.10 Такрорий телефильмлар сеанси. 17.25 «1374 км — масофа. Майндаги Франкфурт —Минск. 18.45 Ҳужжатли фильм. 18.55 Коллаж. 19.00 «Время». 19.30 Ҳужжатли фильм. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 Ҳужжатли фильм. 21.15 Телефильм. 21.25 ССЖИ Олий Кенгашининг сессиясида.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Д. — 1923. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 1